

অম্বেষণ

অষ্টম বচন ■ দশম সংখ্যা ■ নবেম্বর, ২০২১

মানুহৰ মহাকাশ উৱণৰ ইতিহাস

ন'বেল বঁটা, ২০২১

বার্ড কল প্লে বেক

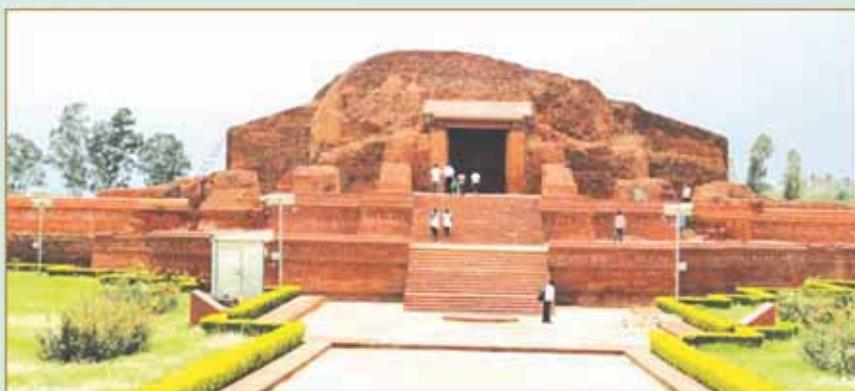
আমলখি গছ

কোর্দে গছ

ফিনলেণ্ড

বিক্রমশীলা বিশ্ববিদ্যালয়

অন্বেষণ

অষ্টম বছৰ, দশম সংখ্যা, নৱেম্বৰ ২০২১ চন

অন্বেষণ, অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত সাধাৰণ জ্ঞান-ভিত্তিক এখন মাহেকীয়া আলোচনী

ANWESHAN, A Monthly inhouse journal of Assam Jatiya Bidyalay,
Published by Assam Jatiya Bidyalay Educational and Socio-Economic Trust

Email : assamjatiyabidyalay@gmail.com

Website : assamjatiyabidyalay.com

সূচীপত্ৰ

২ ন'বেল ব'টা, ২০২১

- অভিজিত শৰ্মা বৰুৱা

৬ দেশ-বিদেশৰ খবৰ

- কুশল গোস্বামী

৮ খবৰৰ লেছেৰি বোটলা

- কুশল গোস্বামী

৯ চতুৰ্থ পৰা যষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ
বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

১৫ মানুহৰ মহাকাশ উৰগৰ ইতিহাস

- ড° পৱন চৰৰীয়া

১৭ কুইজ

- সীমান্ত কলিতা

১৮ বাৰ্ড কল প্লেবেক

- বিনয় বিকাশ গাঁঁগে

১৯ কাহানিও ডাঙৰ নোহোৱা ল'বাজন

- নিশা দেৱী

২১ চুড়কু

২২ ভোলানাথ বৰুৱা

- পল্লৰী গোস্বামী

২৩ মানসিক সামৰ্থ্য বিকাশ

- ৰবীন্দ্ৰ বৰ্মন

২৪ ভূপেন হাজৰিকাৰ কেইচিমান বিখ্যাত
গীতৰ আঁৰৰ কাহিনী

- হিমান্তী বৰা

২৬ গিৰমিট ব্যৰস্থা আৰু ভাৰত

- ৰঞ্জিমা শৰ্মা

২৭ Did You Know

- Pallavi Dutta

২৮ Stories from Shakespeare's
Plays

- Bhaktimala Saikia

২৯ বিশ্বৰ আটাইতকৈ সুৰী দেশখন

- অপৰ্ণা দেৱী

৩০ বিক্ৰমশীলা বিশ্ববিদ্যালয়

- ভায়োলিনা বৰ্মন

৩১ এজন উদ্যোগী কিশোৰ

- কুশ মালপানী

- লিপিমণি দত্ত

সম্পাদক : ডাঁ নাৰায়ণ শৰ্মা (অবৈতনিক)

সহযোগী সম্পাদক : পংকজ দত্ত

উপ-সম্পাদক : কুশল গোস্বামী, ড° লিপিমণি দত্ত,
ডিম্পল তালুকদাৰ

ব্যৰস্থাপনা : দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰী (অবৈতনিক)

বেটুপাত : কুঞ্জ দস

আলোকচিত্ৰ : জাহৰী বৰুৱা, প্ৰকাশ দত্ত

ছবি : পুৰবী বাণী বৰা

ডিটিপি : প্ৰশান্ত বৰঠাকুৰ

আৰ্হি পাঠ : কুলধৰ কলিতা

মূল্য : বিছ টকা

অসম জাতীয় বিদ্যালয় শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক ন্যাসৰ হৈ দিলীপ কুমাৰ দত্ত চৌধুৰীৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত,
অজাৰি ন্যাসৰ ছপাশাল, অসম জাতীয় বিদ্যালয় চৌহদ, নুনমাটি, গুৱাহাটী-৭৮১০২০ত প্ৰণৱ শৰ্মাৰ দ্বাৰা মুদ্ৰিত।

ন'বেল ব'টা, ২০২১

■ অভিজিত শর্মা বৰুৱা

পদার্থবিজ্ঞান

জিঅ'বজিঅ' পাৰিছি ক্লজ হাচেলমেন চুকুৰ মানাবে

তিনিজন পদার্থবিজ্ঞানীয়ে ২০২১ চনৰ পদার্থবিজ্ঞানৰ ন'বেল পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে। তেওঁলোক হ'ল জাপানৰ বিজ্ঞানী চুকুৰ মানাবে (Syukuro Manabe), জার্মানীৰ ক্লজ হাচেলমেন (Klaus Hasselmann) আৰু ইটালীৰ পদার্থবিজ্ঞানী জিঅ'বজিঅ' পাৰিছি (Giorgio Parisi)। ‘পৃথিবীৰ জলবায়ুৰ প্ৰাকৃতিক আৰ্হি (Model), পৰিবৰ্তনশীলতাৰ মাত্ৰা নিৰ্ধাৰণ আৰু গোলকীয় উষ্ণতাৰ সঠিক আগজাননী আগবঢ়াব পৰা পদ্ধতি’ আৰিষ্কাৰ আৰু ‘পৰমাণুৰ পৰা গ্ৰহণকে ভৌতিক প্ৰণালীৰ বিসংগতিসমূহৰ ব্যাখ্যাকাৰক পাৰম্পৰিক ক্ৰিয়া’ আৰিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে তেওঁলোকলৈ এই ব'টা আগবঢ়োৱা হৈছে। জাপানৰ চুকুৰ মানাবে হৈছে প্ৰিস্টন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জ্যেষ্ঠ বৰতবিজ্ঞানী। জার্মানীৰ ক্লজ হাচেলমেন হ'ল মেঞ্চ প্লাংক ইন্সিটিউট অৱ মেটেৰিঅলজিৰ এজন অধ্যাপক। আনহাতে ইটালীৰ জিঅ'বজিঅ' পাৰিছি হ'ল ৰোমৰ ছেপিয়েঞ্জা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক।

মানাবে আৰু হাচেলমেনে এই ব'টা লাভ কৰিছে পৃথিবীৰ জলবায়ুৰ প্ৰাকৃতিক মডেল, পৰিবৰ্তনশীলতাৰ মাত্ৰা নিৰ্ধাৰণ আৰু গোলকীয় উষ্ণতাৰ সঠিক আগজাননী আগবঢ়াব পৰা পদ্ধতি আৰিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে। আনহাতে এনে প্ৰাকৃতিক মডেল প্ৰস্তুত কৰাৰ

বাবে প্ৰয়োজনীয় কিছুমান তথ্য, যেনে—পৰমাণুৰ পৰা গ্ৰহণকে ভৌতিক প্ৰণালীৰ বিসংগতিসমূহৰ ব্যাখ্যাকাৰক পাৰম্পৰিক ক্ৰিয়া আদি আৱিষ্কাৰ কৰাৰ বাবে জিঅ'বজিঅ' পাৰিছিয়ে এই ব'টা লাভ কৰিছে।

জাপানত জন্মগ্ৰহণ কৰা বিজ্ঞানী চুকুৰ মানাবেই ১৯৬০ৰ দশকতে পৃথিবীৰ জলবায়ুৰ প্ৰাকৃতিক আৰ্হি তথা গাণিতিক মডেল প্ৰস্তুত কৰাৰ কাম আৰস্ত কৰিছিল। পেৰিছিৰ গৱেষণা পদ্ধতিয়ে বিভিন্ন খেলিমেলিবে ভৰা বায়ুমণ্ডলৰ জটিল পদার্থ তথা পৰিষটনাৰ বিষয়ে সঠিক জ্ঞান লাভ কৰাৰ পথ মোকলাই দিছিল। তাৰ ওপৰতে ভিত্তি কৰি ক্লজ হাচেলমেনে ১৯৭০ৰ দশকত আৰু পাৰিছিয়ে ১৯৮০ৰ দশকত জলবায়ুৰ মডেলসম্পৰ্কীয় কাম-কাজ যথেষ্ট আগবঢ়াই নিছিল। পৃথিবীৰ পৰিৱেশ, বৰতৰ তথা জলবায়ুৰ খেলিমেলি ভৰা পৰিবৰ্তনৰ বিস্তৃত অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকৰ অৱদানৰ বাবেই বৰ্তমানৰ কাৰ্য্যকৰী জলবায়ু মডেল তৈয়াৰ কৰা সন্তুষ্টি হৈছে। তেওঁলোকৰ গৱেষণা আধাৰিত তথ্যসমূহ কেৱল পদার্থ বিজ্ঞানেই নহয়; গণিত, জীৱবিদ্যা, চিকিৎসাবিজ্ঞান আদিৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰয়োগ কৰিব পৰা যায়।

এই পুৰস্কাৰৰ অৰ্ধাংশ যুটীয়াভাৱে লাভ কৰিব মানাবে আৰু হাচেলমেনে আৰু আন অৰ্ধাংশ লাভ কৰিব পাৰিছিয়ে।

ৰসায়নবিজ্ঞান

বেঞ্জামিন লিষ্ট ডেভিদ মেকমিলান

সাম্প্রতিকী

২০২১ চনৰ ৰসায়নবিজ্ঞানৰ ন'বেল পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে দুজন ৰসায়নবিজ্ঞানী বেঞ্জামিন লিষ্ট (Benjamin List) আৰু ডেভিড মেকমিলানে (David Macmillan)। জার্মানি বিজ্ঞানী বেঞ্জামিন লিষ্ট হ'ল জার্মানীৰ মেক্সিক প্লাঁক ইলেক্ট্ৰোলেখনীৰ অধ্যাপক আৰু আমেৰিকান বিজ্ঞানী ডেভিড মেকমিলান হ'ল আমেৰিকা যুক্তরাজ্যৰ প্ৰিল্টন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক। 'অসমিতিক জৈৱ অনুষ্টকৰণ' (Development of Asymmetric Organocatalysis) বাবে তেওঁলোকলৈ এই ব'টা আগবঢ়োৱা হৈছে। দুয়োজন ৰসায়নবিজ্ঞানীয়ে আৱিষ্কাৰ কৰা অসমিতিক জৈৱ অনুষ্টকৰণকে ঔষধ প্ৰস্তুতকৰণৰ লগতে অন্যান্য ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিব বুলি ন'বেল কমিটিৰ ঘোষণাত প্ৰকাশ পাইছে।

২০০০ চনৰে পৰা লিষ্ট আৰু মেকমিলানে পৃথকে পৃথকে অসমিতিক জৈৱ অনুষ্টক সন্দৰ্ভত গৱেষণা আৰম্ভ কৰিছিল। লিষ্টে চিন্তা কৰিছিল যে এক অনুষ্টক পাবলৈ সঁচাকৈ বাবু গোটেই এনজাইমবিধিৰ প্ৰয়োজন আছেন? নে এক বিশেষ ৰাসায়নিক উপাদানেই এই কাম কৰিব পাৰে? তেওঁ প্লিন নামৰ একপ্ৰকাৰ এমিন' এছিদক অনুষ্টকৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰি চালে আৰু মন কৰিলে যে ই খুব সুন্দৰভাৱে অনুষ্টকৰ দায়িত্ব পালন কৰিছে।

তেনদেৰে মেকমিলানে সম্পূৰ্ণ পৃথক স্থানত আৰু পৃথক পৰিবেশত ধাতৰ অনুষ্টকৰ ক্ষেত্ৰতো সেই একেই কথা চিন্তা কৰিছিল। তেওঁ ধাতৰ অনুষ্টকৰ স্থানত সৱল জৈৱ অণু ব্যৱহাৰ কৰি অনুষ্টন প্ৰক্ৰিয়া সংঘাতিত কৰাৰ চেষ্টা কৰিছিল। তেৱঁ দেখিলে যে বিশেষ জৈৱ অণুৰে কিছুমান ৰাসায়নিক বিক্ৰিয়াত অনুষ্টকৰ ভূমিকা ভালদৰেই পালন কৰিব পাৰে।

এনে অনুষ্টকৰ আৱিষ্কাৰৰ পাছত মেকমিলানে নতুন শ্ৰেণীৰ অনুষ্টকবিধিৰ নাম দিছিল অৰ্গেনোকেটেলিষ্ট (Organocatalyst) আৰু ৰাসায়নিক প্ৰক্ৰিয়াটোৰ নাম বাখিছিল অৰ্গেনোকেটেলাইছিছ (Organocatalysis)। দুই

ন'বেল প্ৰাপকৰ যুগান্তকাৰী আৱিষ্কাৰে নতুন নতুন ঔষধ আৱিষ্কাৰৰ দুৱাৰ মুকলি কৰি দিয়াৰ লগতে জৈৱ ৰসায়নত নতুন বিপ্লবৰ সূচনা কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছে।

এই নতুন প্ৰকাৰৰ অনুষ্টকৰ আৱিষ্কাৰৰ আগলৈকে বিজ্ঞানসকলে বিশ্বাস কৰি আহিছিল যে তেওঁলোকৰ ওচৰত কেৱল দুই প্ৰকাৰৰ অনুষ্টকহে আছে — ধাতু (Metal) আৰু এনজাইম (Enzyme)। এতিয়া তাৰ লগত এক নতুন শ্ৰেণীও সংযুক্ত হ'ল — জৈৱ অনুষ্টক।

চিকিৎসাবিজ্ঞান

আর্দেম পাতাপৌতিয়ান ডেভিড জুলিয়াছ

২০২১ চনৰ চিকিৎসা বিজ্ঞানৰ ন'বেল ব'টা লাভ কৰিছে আমেৰিকা যুক্তরাজ্যৰ বিজ্ঞানী ডেভিড জুলিয়াছ (David Julius) আৰু আর্দেম পাতাপৌতিয়ানে (Ardem Patapoutian)। ন'বেল কমিটিয়ে জনোৱা মতে উষ্ণতা আৰু স্পৰ্শৰ সংবেদকৰ আৱিষ্কাৰৰ (Discoveries of receptors for temperature and touch) বাবে তেওঁলোকলৈ এই ব'টা আগবঢ়োৱা হৈছে।

এই দুই বিজ্ঞানীয়ে তেওঁলোকৰ গৱেষণালৰ তথ্যৰ মোগেদি মানৱশৰীৰৰ স্নায়ুয়ে কিদৰে গৰম, ঠাণ্ডা আৰু স্পৰ্শৰ উদ্দীপনা প্ৰহণ কৰে আৰু তাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত উপযুক্ত প্ৰতিক্ৰিয়া সৃষ্টি কৰে, তাৰ বিস্তৃত ব্যাখ্যা আগবঢ়াইছিল। কেলিফৰ্নিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গৱেষক ডেভিড জুলিয়াছে জলকীয়া ব্যৱহাৰ কৰি এবিধ বিশেষ যৌগ প্ৰস্তুত কৰিছিল। তেওঁৰ পৰীক্ষাত সেই যৌগই ব্যৱহাৰ কৰা হৈছিল।

সাম্প্রতিকী

জুলাই অনুভূতি পালে শরীরের ছালে কিদেরে প্রতিক্রিয়া প্রকাশ করে, তেওঁ সেয়া জানিবলৈ সক্ষম হৈছিল। আনজন বিজ্ঞানী, হার্ভার্ড স্টগ'ছ মেডিকেল ইন্সটিউটের গরেষক আডের্ম পাতাপৌতিয়ানে চাপৰ প্ৰভাৱত ছালত থকা স্নায়ুয়ে কি প্রতিক্রিয়া প্রকাশ কৰে, সেই সম্পর্কত গরেষণা চলাইছিল।

বিজ্ঞানীদেয়ে জানিছিল যে জুই বা সূর্যৰ বশি দেহত পৰিলে লাভ কৰা অনুভূতি আৰু আন কোনো ব্যক্তিয়ে স্পৰ্শ কৰাৰ লগে লগে অনুভূত হোৱা স্পৰ্শানুভূতিৰ বাবে পৃথক আৰু বিশেষ সংবেদক আছে। সেই সংবেদক সম্পর্কত গরেষণা চলাই তেওঁলোকে মানৰ দেহত স্পৰ্শ আৰু উষ্ণতাৰ বাবে থকা বিশেষ সংবেদক চিনাক্ত কৰিছিল। জুলিয়াছে মানৰ দেহৰ উষ্ণতা অনুভূত কৰা সংবেদক চিনাক্ত কৰিছিল। আনহাতে আনগৰাকী বিজ্ঞানী আডের্ম পাতাপৌতিয়ানে মানৰ দেহৰ কোষে কিদেৰে স্পৰ্শৰ সংবেদন অনুভূত কৰে সেই বিষয়ে গরেষণা কৰিছিল।

অথনীতিবিজ্ঞান

ডেভিদ কার্ড

গাইড' ইম্বেনছ

য়েছুৱা এনগ্ৰিষ্ট

এই বছৰ অথনীতিৰ ন'বেল বঁটা আগবঢ়োৱা হৈছে তিনি মাৰ্কিন অথনীতিবিদ ডেভিদ কার্ড (David Card), য়েছুৱা এনগ্ৰিষ্ট (Joshua Angrist) আৰু গাইড' ইম্বেনছলৈ (Guido Imbens)। ছুইডিছ একাডেমিয়ে ন'বেল বঁটাপ্রাপক হিচাপে তেওঁৰ নাম ঘোষণা কৰি কয় যে গুৱাহাব বচনাত উপনিৰোশিকতাৰ প্ৰভাৱ বিৰুদ্ধে আপোচহীন সমালোচনা আৰু শৰণার্থীসকলৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল মনোভাব স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

ডেভিদ কার্ড কেলিফৰ্নিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অথনীতি বিভাগৰ অধ্যাপক। কাৰ্ডৰ গরেষণাৰ জৰিয়তে

এই সিদ্ধান্তত উপনীতি হ'ব পৰা গৈছিল যে প্ৰৱেশনৰ ফলত অথনীতিৰ যিমান ক্ষতি হয় বুলি ভবা হয়, প্ৰকৃততে সিমান নহয়। তেওঁ লগতে এই কথাও কৈছে যে সাধাৰণভাৱে ভবাৰ দৰে নৃনতম মজুৰিৰ বৃদ্ধিয়ে কমহীনতাৰ সৃষ্টি নকৰে।

য়েছুৱা এনগ্ৰিষ্ট হ'ল মাছাচুছেটছ ইন্সটিউট অৱ টেকন'ল'জিৰ অথনীতি বিভাগৰ অধ্যাপক। গাইড' ইম্বেনছ স্টেনফ'র্ড বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰায়োগিক অথনীতিৰ অধ্যাপক। অথনীতিত প্ৰৱেশন, শিক্ষা আদিৰ প্ৰভাৱৰ সম্পৰ্কত তেওঁলোকে নতুন তত্ত্ব আগবঢ়াইছিল। ন'বেল বঁটা কমিটিৰ অধ্যক্ষ পিটাৰ ফ্ৰেডিকছনে উল্লেখ কৰামতে অথনীতিক ক্ষেত্ৰত আমাৰ স্বাভাৱিক অভিজ্ঞতাৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণৰ সন্দৰ্ভত এই দুই অথনীতিবিদৰ অধ্যয়নে সমাজক উপকৃত কৰিছে।

সাহিত্য

২০২১ চনৰ সাহিত্যৰ ন'বেল পুৰস্কাৰ লাভ কৰিছে টাঙ্গানিয়াৰ কৃষণংগ লেখক আব্দুলৱাজাক গুৱাহাবে (Abdulrazak Gurnah)। ইয়াৰ আগতে ১৯৯৪ চনত প্ৰকাশিত উপন্যাস 'পেৰাডাইজ'ৰ বাবে তেওঁ বুকাৰ পুৰস্কাৰো লাভ কৰিছিল। ছুইডিছ একাডেমিয়ে ন'বেল বঁটাপ্রাপক হিচাপে তেওঁৰ নাম ঘোষণা কৰি কয় যে গুৱাহাব বচনাত উপনিৰোশিকতাৰ প্ৰভাৱ বিৰুদ্ধে আপোচহীন সমালোচনা আৰু শৰণার্থীসকলৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল মনোভাব স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

১৯৪৮ চনত টাঙ্গানিয়াৰ জাঞ্জিবাৰত গুৱাহাব জন্ম হৈছিল। ১৯৬০ চনত তেওঁ শৰণার্থী হিচাপে বিৰেটেইনত আশ্রয় প্ৰহণ কৰিছিল। গুৱাহাবে ২১ বছৰ বয়সৰ পৰা লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল। গুৱাহাব উপন্যাসক বৌদ্ধিক আৱেগৰ দ্বাৰা চালিত একোটা অবিৰাম অনুসন্ধান বুলি ন'বেল কমিটিয়ে উল্লেখ কৰিছে। তেওঁৰ বেছিভাগ উপন্যাস-গল্পতে শৰণার্থীসকলৰ একোটা বিশেষ পৰিচয় পৰিস্ফুট হৈ

সাম্প্রতিকী

উঠিছে। প্রতিটো শবণার্থী চরিত্র মাজেরে তেওঁলোকৰ জীৱন আৰু সমসাময়িক অৱস্থিতিৰ ৰূপ প্ৰকাশ পাইছে।

নিজৰ জীৱনৰ অভিজ্ঞতা আৰু উপলব্ধিৰ প্ৰতিফলনেৰে তেওঁ কৰি যোৱা নিৰৱচিষ্ঠ সৃষ্টিয়ে অৱশ্যেত বিশ্বৰ সাহিত্য ক্ষেত্ৰৰ সৰ্বোচ্চ স্বীকৃতি লাভ কৰিলৈ।

মুঠ দহখন উপন্যাস আৰু এখন চুটি গল্প সংকলনৰ স্বষ্টি আবুলৱাজাক গুৰনাহ হ'ল ব'ল ছ'য়িংকাৰ (১৯৮৬) পাছত সাহিত্যৰ ন'বেল ব'টা গোৱা প্ৰথমগৰাকী কৃষণাংগ আফিকীয় লেখক। ন'বেল কমিটিৰ মতে উপসাগৰীয় অঞ্চলৰ শবণার্থীসকলৰ অৱস্থা আৰু তেওঁলোকৰ জীৱনত ঔপনিৰেশিকতাৰ প্ৰভাৱক লৈ গুৰনাহৰ দ্বাৰা বচিত শক্তিশালী গল্প-উপন্যাসৰ বাবেই তেওঁক সাহিত্যৰ ন'বেল ব'টাৰ বাবে বাছানি কৰা হৈছে।

শাস্তি

ডিমিত্রি মুৰাতোভ

মাৰিয়া বেছা

বাক স্বাধীনতাৰ বাবে নিজৰ জীৱন বিপদাপন্ন কৰি চলোৱা সাহসী যুঁজৰ স্বীকৃতি হিচাপে দুজন ব্যতিক্রমী সাংবাদিকক ২০২১ চনৰ শাস্তিৰ ন'বেল ব'টা আগবঢ়োৱা হৈছে। এই দুজন হ'ল ফিলিপাইনছৰ সাংবাদিক মাৰিয়া বেছা আৰু বাছিয়াৰ ডিমিত্রি মুৰাতোভ। বাক স্বাধীনতাৰ বক্ষাৰ উপৰি সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতাৰ বক্ষাৰ বাবে তেওঁলোকে অহৰহ কাম চলাই গৈছে। ফিলিপাইনছত বাট্টপতি 'বড়িগ' ডুটেটেৰ কাৰ্য্যকালৰ অপশাসন উদঙাই দিয়া বাবে সাংবাদিক মাৰিয়া বেছালৈ আৰু বাছিয়াৰ ভাডিমিৰ পুটিনৰ কাৰ্য্যকালত বাক স্বাধীনতা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতাৰ বাবে সাহসী যুঁজ চলোৱাৰ বাবে সাংবাদিক ডিমিত্রি মুৰাতোভলৈ ২০২১ চনৰ শাস্তিৰ ন'বেল ব'টা

আগবঢ়োৱা বুলি ন'বেল কমিটিয়ে ঘোষণা কৰে। কমিটিৰ মতে বাক স্বাধীনতা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতা অবিহনে বাট্ট এখনত ভাত্তহৰোধ প্ৰতিষ্ঠা আৰু নিৰস্ত্ৰীকৰণ সন্তুষ্টিৰ নহয় আৰু শাস্তি প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত সফলতাৰে কাম কৰাটোও কঢ়িন হৈ উঠে।

সাংবাদিক মাৰিয়া বেছা ২০১২ চনত প্ৰতিষ্ঠিত নিউজ রেবচাইট বেপলাৰৰ সহপ্ৰতিষ্ঠাতা। এই রেবচাইটৰ জৰিয়তে বেছাই ফিলিপাইনছৰ বাট্টপতি 'বড়িগ' ডুটেটেৰ কাৰ্য্যকালৰ বিতৰ্কিত কাম-কাজ, হত্যাকাণ্ড, ভয়াবহ ড্রাগছৰ প্ৰচলন আদিব বিৰুদ্ধে সৰবৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। সাংবাদিকগৰাকীয়ে ছ'চিয়েল মিডিয়া ব্যৱহাৰ কৰি শাসক পক্ষই কেনেদৰে ভুৱা বাতৰি উলিয়াইছিল, বিৰোধীক হাৰাশাস্তি কৰিছিল আৰু বাজহৰা কাম-কাজত বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছিল, সেই বিষয়ে তথ্যভিত্তিক বাতৰি প্ৰচাৰ কৰিছিল। তেনেদৰে তেওঁ শাসকপক্ষৰ মুখ্য খুলি দিবলৈ সক্ষম হৈছিল। অৱশ্যে তাৰ বাবে তেওঁ বিশ্বৰ সমস্যা, ভাৰুকিৰ সমূখীন হৈছিল।

ডিমিত্রি মুৰাতোভ হৈছে বাছিয়াৰ বাতৰিকাকত 'নভায়া গেজেটা'ৰ অন্যতম প্ৰতিষ্ঠাতা। ২০১৩ চনত প্ৰতিষ্ঠিত এই কাকতখন হ'ল বাছিয়াৰ সবাতোকৈ স্বতন্ত্ৰ বাতৰি কাকত। শাসকীয় পক্ষৰ হাৰাশাস্তি, ভাৰুকি, হত্যা আৰু হিংসাৰ মাজতো বাতৰিকাকতখন নিৰৱচিষ্ঠভাৱে প্ৰকাশ হৈ আছিছে। উল্লেখযোগ্য যে ভাডিমিৰ পুটিনৰ কাৰ্য্যকালত এই বাতৰিকাকতৰ লগত জড়িত জহনতকৈ অধিক সাংবাদিকক ইতিমধ্যে হত্যা কৰা হৈছে। তথাপি ডিমিত্রি মুৰাতোভে এই কাকতখনৰ প্ৰকাশ বন্ধ নকৰি শাসকপক্ষৰ অনৈতিক কাৰ্য্যৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ অব্যাহত বাধিছে।

দুয়োগৰাকী সাংবাদিকে বাক স্বাধীনতা আৰু সংবাদ মাধ্যমৰ স্বাধীনতা অক্ষুণ্ণ বাধিবলৈ চলাই থকা সংগ্ৰামক ন'বেল কমিটিয়ে যি স্বীকৃতি দিছে, তাক সমগ্ৰ বিশ্বৰ সংবাদ সংস্থাসমূহে আদৰণি জনাইছে।

ন'বেল কমিটিয়ে ঘোষণা কৰামতে ক'ৰোনাসৃষ্টি পৰিস্থিতিৰ বাবে ব'টাপ্রাপকসকলে এইবাৰ নিজৰ দেশত থাকিয়েই ব'টা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব। ♦

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

গোপীনাথ বৰদলৈ সংহতি-অৱদান বঁটা প্ৰদান

যোৱা ৩ অক্টোবৰ
তাৰিখে ভাৰতৰ উপ-
ৰাষ্ট্ৰপতি এম ডেংকায়া
নাইডুৱে ২০২১ বৰ্ষৰ
'গোপীনাথ বৰদলৈ সংহতি-
অৱদান বঁটা' প্ৰদান কৰে।

গুৱাহাটীত অনুষ্ঠিত এখন

সভাত অসম চৰকাৰৰ ২০২১ বৰ্ষৰ এই বঁটা প্ৰদান কৰা
হয় জাৰ্মানী নিবাসী প্ৰবাসী অসমীয়া লেখক ড° নিৰোদ
কুমাৰ বৰুৱা, গুৱাহাটীৰ কস্তুৰী গান্ধী বাষ্ট্ৰীয় স্মাৰক
ট্ৰাষ্ট আৰু শিলং চেম্বাৰ কেয়াৰ নামৰ অনুষ্ঠান দুটাক।
কস্তুৰী গান্ধী ট্ৰাষ্টৰ অসম শাখাই প্ৰামাণ্ডলৰ মহিলা
আৰু শিশুৰ সেৱাত আঘণিয়োগ কৰি আছিছে।
আনন্দতে শিলং চেম্বাৰ কেয়াৰ নামৰ প্ৰতিষ্ঠানটোৱে
সংস্কৃতি আৰু সংগীতৰ মাধ্যমেৰে বাষ্ট্ৰীয় সংহতিৰ বাবে
সেৱা আগবঢ়াই আছিছে। বঁটা প্ৰদান কৰি দিয়া ভাষণত
উপ-ৰাষ্ট্ৰপতিগবাকীয়ে লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদলৈক
আধুনিক ভাৰতৰ নিৰ্মাতাসকলৰ মাজৰ অন্যতম এজন
বুলি অভিহিত কৰে। প্ৰতি দুবছৰৰ মূৰে মূৰে প্ৰদান কৰা
এই বঁটাত আছে পাঁচ লাখ টকা, অংগোৰ্জন্ত, স্মাৰক আদি।

গোলকীয় ক্ষুধা সূচকৰ তালিকাত ১০১ সংখ্যক স্থানত ভাৰত

যোৱা ১৫ অক্টোবৰত প্ৰকাশিত গোলকীয় ক্ষুধা
সূচকৰ তালিকাত (ছাবেল হাঁগাৰ ইনডেক্স) ভাৰত
১০১ স্থানলৈ অৱনমিত হয়। উল্লেখযোগ্য যে এই
তালিকাত এখন দেশৰ স্থান যিমানেই তললৈ যায়,
সিমানেই দেশখনত ভোকাতুৰ মানুহৰ সংখ্যা বেছি বুলি
বিবেচিত হয়। বিশ্ব ১১৬ খন ৰাষ্ট্ৰত চলোৱা এই
সমীক্ষাত ভাৰত যোৱা বৰ্ষত ১০৪ সংখ্যক স্থানত
আছিল। ভাৰতৰ ১০১ সংখ্যক স্থানৰ বিপৰীতে চুবুৰীয়া
দেশসমূহে উন্নত স্থান দখল কৰে। প্ৰতিবেশী দেশ
নেপাল, বাংলাদেশ, ম্যানমাৰ আৰু পাকিস্তান ক্ৰমে ৭১,

৭১, ৭৬ আৰু ৯২ সংখ্যক স্থানত থাকে। ভোকাতুৰ
লোকৰ সংখ্যা আৰু ক্ষুধাৰ তালিকাত ভাৰতৰ স্থান প্ৰতি
বছৰে নিম্নগামী হৈছে। চীন দেশ, ব্ৰাজিল আৰু
কুৱেইটসহ ১৮ খন ৰাষ্ট্ৰই তালিকাৰ শীৰ্ষত স্থান লাভ
কৰিছে। জনসংখ্যা অধিক হ'লেও চীন দেশে ভাৰতৰ
তুলনাত সকলো ক্ষেত্ৰতে উন্নত মান প্ৰদৰ্শন কৰিছে।

ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বিশ্ব জলবায়ু সমিলনলৈ

অসমৰ দিশা সৰকাৰ

ইংলেণ্ডৰ গ্ৰাহগোত এই
বৰ্ষৰ ৩১ অক্টোবৰৰ পৰা ১২
নৱেম্বৰ তাৰিখলৈ অনুষ্ঠিত
হ'বলগীয়া বাষ্ট্ৰসংঘৰ বিশ্ব
জলবায়ু পৰিবৰ্তন সমিলনলৈ
ভাৰতৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে
মনোনীত হৈছে অসমৰ দিশা সৰকাৰ। গুৱাহাটীৰ
গীতানগৰ নিবাসী দিলীপ সৰকাৰ আৰু লিপিকা
সৰকাৰৰ কল্যা দিশা বৰ্তমান 'ইউনেছ' এছ'চিয়েছন
অসমৰ সমল ব্যক্তি হিচাপে কৰ্মৰত হৈ আছে।
উল্লেখযোগ্য যে এই বিশ্ব সমিলনখনত দিশাই জলবায়ু
পৰিবৰ্তনৰ মূল নীতি আৰু আঁচনিবোৰত নৰপত্ৰজন্মৰ
সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কিদৰে মজবুত কৰিব পাৰি সেই
সন্দৰ্ভত বক্তব্য দাঙি ধৰিব। তদুপৰি তেওঁ উন্নৰ-
পূৰ্বাঞ্চলৰ খিলঙ্গীয়া জাতি-জনজাতিসকলৰ দক্ষতা
বিকাশ প্ৰশিক্ষণ সন্দৰ্ভত বক্তব্য দাঙি ধৰিব। বাষ্ট্ৰসংঘৰ
এই ২৬ সংখ্যক বিশ্ব জলবায়ু পৰিবৰ্তন সমিলনত
আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ৰাষ্ট্ৰপতি জো বাইডেন, ইংলেণ্ডৰ
মহারাজী এলিজাবেথ দ্বিতীয়কে ধৰি বিশ্বৰ ২০০ খন
দেশৰ প্ৰতিনিধিয়ে অংশগ্ৰহণ কৰিব।

জাপানৰ নতুন প্ৰধানমন্ত্ৰী ফুমিতা' কিশিদা

যোৱা ৪ অক্টোবৰ তাৰিখে
প্ৰাক্তন কুটনীতিবিদ ফুমিতা'
কিশিদাই জাপানৰ নতুন প্ৰধানমন্ত্ৰী
হিচাপে নিযুক্তি লাভ কৰে।
দেশখনৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী যুছিহিছে ছুগাই

দেশ-বিদেশৰ খবৰ

পদত্যাগ কৰাত সংসদে কিশিদাক প্ৰধানমন্ত্ৰী হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰে। লিবাৰেল ডেম'ক্রেটিক পাৰ্টিৰ ৬৪ বছৰীয়া নেতা কিশিদাক সন্নাট নারহিটোই আনুষ্ঠানিকভাৱে দেশখনৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী হিচাপে নিয়োগ কৰে।

ভাৰতীয় জাতীয় ক্রিকেট দলৰ মুখ্য প্ৰশিক্ষক ৰাহুল দ্বাৰিড়

যোৱা ১৬ অক্টোবৰ
ৰাহুল দ্বাৰিড়ক ভাৰতীয় জাতীয়
ক্রিকেট দলৰ মুখ্য প্ৰশিক্ষক
হিচাপে নিযুক্তি দিয়া বুলি বি চি
চি আইব সভাপতি সৌৰভ
গাংগুলীয়ে ঘোষণা কৰে।
কোনো বিজ্ঞাপন কিন্মা

সাক্ষাৎকাৰ অবিহনে ‘দা ৱাল’ বুলি পৰিচিত ৰাহুল
দ্বাৰিড়ক দুবছৰীয়া কাৰ্য্যকালৰ (২০২৩ চনলৈ) বাবে
মুখ্য প্ৰশিক্ষক হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। বৰ্তমান
ডুবাইত চলি থকা টি-২০ ক্রিকেট বিশ্বকাপৰ পিছতে
তেওঁ দায়িত্বভাৱে প্ৰহণ কৰিব। জাতীয় ক্রিকেট
অকাডেমিৰ সংঘালক তথা ভাৰতীয়-এ দল আৰু
ভাৰতীয়-১৯ অনুৰ্ধ্ব দলৰ প্ৰশিক্ষক হিচাপে দক্ষতাৰে
দায়িত্ব পালন কৰা দ্বাৰিড়ে অন্যান্য সা-সুবিধাৰ লগতে
বছৰি ১০ কোটি টকা দৰমহা হিচাপে লাভ কৰিব।
১৯৯৬ চনত আন্তৰ্জাতিক অভিযোকে ঘটা অতি
নিৰ্ভৰযোগ্য বেটছমেন দ্বাৰিড়ে এদিনীয়া আৰু টেস্ট
খেলত মুঠ ২৪,১৭৭ আন্তঃবৰ্ষীয় বাণ সংগ্ৰহ কৰি
বিশ্ব চতুৰ্ভজন সৰ্বাধিক বাণ সংগ্ৰহকাৰীৰ অভিলেখ
গতে। ২০০৪ চনত আই চি চিৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ সম্মান
'ক্রিকেটাৰ অব দা ইয়েৰ' পুৰস্কাৰ লাভ কৰা জনপ্ৰিয়
খেলুৱৈগৰাকীক ২০১৩ চনত ভাৰত চৰকাৰে
'পদ্মভূষণ' বঁটাৰে সমানিত কৰে। উল্লেখ্য যে বি চি চি

আই-এ পৰশ মাস্বৰেক বলিং প্ৰশিক্ষক আৰু বিক্ৰম
ৰাথোড়ক বেটিং প্ৰশিক্ষক হিচাপে নিযুক্তি দিয়াৰ কথা
প্ৰকাশ কৰে। অজিংক্য বাহাগে, কৰণ নায়াৰ, বিষভ
পট্ট, মহম্মদ চৈৰাজ, গুভম গিল, শ্ৰেষ্ঠ আয়াৰ
আদিৰ দৰে অতি দক্ষ ক্ৰিকেটাৰৰ সৃষ্টিকৰ্তা ৰাহুল
দ্বাৰিড়ৰ নেতৃত্বত ভাৰতীয় ক্ৰিকেট আৰু আঙৰাই যাব
বুলি আশা কৰা হৈছে।

আই পি এলত চেম্পিয়ন চেমাই ছুপাৰ কিংছ

যোৱা ১৫ অক্টোবৰত ডুবাইত অনুষ্ঠিত ১৪
সংখ্যক ইংগ্ৰিজ প্ৰিমিয়াৰ লীগৰ (আই পি এল) চূড়ান্ত
খেলত চেমাই ছুপাৰ কিংছ দলে চেম্পিয়নৰ খিতাপ
দখল কৰে। চতুৰ্থবাৰৰ বাবে মহেন্দ্ৰ সিং খোনী
নেতৃত্বাধীন চেমাই ছুপাৰ কিংছে আই পি এল ক্ৰিকেট
প্ৰতিযোগিতাৰ খিতাপ লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। চূড়ান্ত
খেলত চেমাই ছুপাৰ কিংছৰ ১৯২ ৰাণৰ প্ৰত্যুত্তৰত
কলকাতা নাইট বাইডার্ছে ৯ উইকেটত ১৬৫ ৰাণ কৰি
বাণাই-আপৰ সম্মান লাভ কৰে। চূড়ান্ত খেলখনত চি
এছ কেৰ এফ ডুপ্লেছিহে ৫৯টা বলত ৮৬ ৰাণ কৰি 'মেন
অব দা মেচ' সম্মান লাভ কৰে। ৮টা দল বিশিষ্ট
এইবাৰৰ আই পি এল সংস্কৰণ ক'ভিড-১৯ মহামাৰীৰ
বাবে দুটা পৰ্যায়ত অনুষ্ঠিত কৰিবলগীয়া হয়। ৰয়েল
চেলেঞ্জাৰ্ছ বেংগালুৰুৰ হৰচল পেটেলে মুঠ ৩২টা
উইকেট দখল কৰি প্ৰতিযোগিতাখনৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈৰে
সম্মান লাভ কৰে। প্ৰতিযোগিতাত চি এছ কেৰ বিতুৰাজ
গাইকোৱাড়ে সৰ্বাধিক ৬৩৫ ৰাণ সংগ্ৰহ কৰি যুৱ
প্ৰতিভাৰান খেলুৱৈৰে সম্মান অৰ্থাৎ অৱেঞ্জ কেপ লাভ
কৰে। এই বৰ্ষৰ আই পি এল ক্ৰিকেট প্ৰতিযোগিতাৰ
চেম্পিয়ন দলে ট্ৰফীসহ ২০ কোটি টকা লাভ কৰাৰ
বিপৰীতে বাণাই-আপ দলে ১২.৫০ কোটি টকাৰ
পুৰস্কাৰ লাভ কৰে। ♦

■ সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ়াৰ উত্তৰ (অক্টোবৰ)

- ১। জন হেৰিসন (John Harrison) | ২। ইভানগেলিষ্টা টৰিছেলি (Evangelista Torricelli) | ৩। মিজোৰাম।
৪। ঘনচিৰিকা। ৫। যড়ভুজাকৃতিৰ বা ছথন বেৰযুক্ত।

খবৰৰ লেছেৰি বোটলা

(২১ ছেপ্টেম্বৰ ২০২১ ব পৰা ২০ অক্টোবৰ ২০২১লৈ)

২১ ছেপ্টেম্বৰ : ৰাষ্ট্ৰীয় বক্সিং প্রতিযোগিতাত ৬৩.৫

কেজি শিতানত অসমৰ শিৰ থাপাই চেম্পিয়ন
খিতাপ লাভ কৰে।

২২ ছেপ্টেম্বৰ : অসম চৰকাৰে বাজেয়াপ্ত কৰা
২,৪৭৯টা গড়ৰ খঙ্গা বিশ্ব গড় দিবসৰ দিনা
বোকাখাতত মুখ্যমন্ত্ৰীৰ উপস্থিতিত জুলাই ধৰণস
কৰা হয়।

● এম চি চিয়ে ক্ৰিকেটৰ ‘বেটচমেন’ শব্দটোৱ সলনি
'বেটাৰ' (Batter) শব্দটো প্ৰচলন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত
গ্ৰহণ কৰে।

২৩ ছেপ্টেম্বৰ : গৱেষক, লেখক তথা বিশিষ্ট সংগঠক
ড° অনুজ বৰুৱাৰ ৫৭ বছৰ বয়সত মৃত্যু হয়।

২৫ ছেপ্টেম্বৰ : ডিমাচা জনগোষ্ঠীৰ পৰম্পৰাগত
পানীয় 'জুডিমা'ক ভাৰত চৰকাৰে ভৌগোলিক
স্বীকৃতি (জি আই) প্ৰদান কৰে।

● প্ৰধানমন্ত্ৰী নৰেন্দ্ৰ মোড়ীয়ে ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সাধাৰণ
পৰিয়াৰ ৭৬ সংখ্যক বৈঠকত হিন্দীত ভাষণ প্ৰদান
কৰি সন্তুষ্টস্বাদ সকলো দেশৰ বাবে বিপদজনক
বুলি অভিহিত কৰে।

২৮ ছেপ্টেম্বৰ : সমাজ সেৱাৰ বাবে গুৱাহাটী
বিশ্ববিদ্যালয়ৰ 'ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনি' (এন এছ এছ)
গোটক ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতি ৰামনাথ কোবিন্দে ২০১৯-
২০ বৰ্ষৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সেৱা আঁচনি বাঁচা প্ৰদান কৰে।

৩০ ছেপ্টেম্বৰ : এয়াৰ চীফ মাৰ্শাল বিবেকৰাম
চৌধাৰীয়ে ভাৰতীয় বায়ুসেনাৰ প্ৰধান হিচাপে
দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰে।

২ অক্টোবৰ : মঙ্গোত অনুষ্ঠিত বিশ্ব দৰা প্রতিযোগিতাত
ভাৰতীয় মহিলা দলে ৰূপৰ পদক লাভ কৰে।

৩ অক্টোবৰ : উপ-ৰাষ্ট্ৰপতি এম ভেংকায়া নাইডুৱে
গুৱাহাটীত মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদী ঐতিহ্য কেন্দ্ৰ
উদ্বোধন কৰে।

৫ অক্টোবৰ : পেৰুত অনুষ্ঠিত জুনিয়ৰ বিশ্ব চেম্পিয়ন-
শিপত পুৰুষৰ ৫০ মিটাৰ বাইফল থ্ৰী ইভেণ্টত

ভাৰতৰ ঐশ্বৰ্য্য প্ৰতাপ সিঙ্গে অভিলেখ গঢ়ি
স্বৰ্গপদক লাভ কৰে।

৬ অক্টোবৰ : জাপান আৰু ছিংগাপুৰৰ পাৰপত্ৰ বিশ্বৰ
ভিতৰত সবাতোকৈ শক্তিশালী আৰু ইয়াৰ সহায়ত
বিশ্বৰ ১৯২ খন দেশ ভিষ্ণু অবিহনে ভ্ৰমণ কৰিব
পাৰি বুলি হেনলে এণ্ড পার্টনাৰ্ছৰ প্ৰতিবেদনে
প্ৰকাশ কৰিছে।

৮ অক্টোবৰ : ৬৮ বছৰৰ পাছত ১৮ হাজাৰ কোটি টকাৰ
বিনিময়ত পুনৰ এয়াৰ ইণ্ডিয়াৰ স্বত্ব টাটা গ্ৰুপে
লাভ কৰে।

৯ অক্টোবৰ : ৰাষ্ট্ৰীয় আৰ্চাৰী প্রতিযোগিতাত অসমৰ
জয়ন্ত তালুকদাৰে দুটা স্বৰ্গপদক লাভ কৰে।

১০ অক্টোবৰ : ছ'ন্মী টিভিৰ বিয়েলিটী শ্ব' 'ছুপাৰ
ডেসাৰ'ৰ ছিজন-৪ত অসমৰ ফ্ৰ'ণিনা গণগৈয়ে
চেম্পিয়নৰ সন্মান লাভ কৰে।

১৬ অক্টোবৰ : ছাফ ফুটবল প্রতিযোগিতাত নেপালক
৩-০ ব্যৱধানত পৰাজিত কৰি ভাৰত চেম্পিয়ন
হয়।

● ডুবাইত আই চি চি টি-২০ বিশ্বকাপ ক্ৰিকেট
প্রতিযোগিতা আৰম্ভ হয়।

১৭ অক্টোবৰ : কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে আন্দামান আৰু
নিকোৰ দ্বীপৰ 'মাউণ্ট হেরিট'ক 'মাউণ্ট মণিপুৰ'
বুলি নতুনকৈ নামকৰণ কৰে।

● মহাকাশত ৰাত্তিয়াৰ শিল্পীয়ে প্ৰথমবাৰৰ বাবে
চিনেমাৰ শুটিং সম্পূৰ্ণ কৰি (১২ দিনত ৪০ মিনিট
দৃশ্যগ্ৰহণ) অভিলেখ সৃষ্টি কৰে।

১৮ অক্টোবৰ : আয়াৰলেণ্ডৰ বেগী বলাৰ কাৰ্টিচ
কেন্সিহাৰে টি-২০ ক্ৰিকেট বিশ্বকাপত চাৰিটা
বলত চাৰিটা উইকেট দখল কৰি কৃতিত্ব আৰ্জন
কৰে।

১৯ অক্টোবৰ : ৰাহুল দ্রাবিড়ক ভাৰতৰ জাতীয় ক্ৰিকেট
দলৰ মুখ্য প্ৰশিক্ষক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰা বুলি বি
চি চি আয়ে প্ৰকাশ কৰে। ♦

■ সংগ্ৰহ : কুশল গোস্বামী

চতুর্থ পরা ষষ্ঠি শ্রেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্রেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমৰ ফল-মূল

কৰ্দে : ইংৰাজী নাম : Star fruit, বৈজ্ঞানিক নাম : *Averrhoa carambola* :

কৰ্দে অক্সালিডেচী (Oxalidaceae) পৰিয়ালৰ অন্তর্গত এবিধ ফল। ই এবিধ পাঁচকোণীয়া সীৰুলু থকা বসাল ফল। কৰ্দে গছজোপা জোপোহা আৰু পাতবিলাক সৰু সৰু, সেউজীয়া বঙৰ। এই ফল কেঁচাতে সেউজীয়া বঙৰ আৰু পকিলে হালধীয়া বৰণৰ হয়। কৰ্দে খাবলৈ কেঁচাতে টেঙা আৰু পকিলে কিছু মিঠা হয়। কৰ্দেত যথেষ্ট পৰিমাণে চি ভিটামিন থাকে। ই অৰ্শৰোগ, দাঁতৰ আলুৰ বক্ষস্থৰণ আৰু জঙ্গিহ বোগীৰ বাবে ভাল। কৰ্দেৰ বাকলিৰ সেউজীয়া বঙৰত থকা এবিধ বৰ্ণকণা (Pigment) যকৃতৰ বাবে ভাল। এই এবিধ ফল খালে কফজনিত সমস্যাৰ পৰাও হাত সাৰি থাকিব পৰা যায়। ইয়াত খনিজ পদাৰ্থ সঠিক পৰিমাণে থাকে বাবে ই শৰীৰত এছিদ আৰু ক্ষাৰৰ সমতা ৰক্ষা কৰিব পাৰে। ♦

আমলখি : ইংৰাজী নাম : Amla, বৈজ্ঞানিক নাম : *Phyllanthus emblica* :

আমলখি এবিধ ফিলানথেচী (Phyllanthaceae) পৰিয়ালৰ উদ্ভিদ। ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰায় সকলো অঞ্চলতে আমলখি গছ গজে। আমলখি ভিটামিন 'চি' সমৃদ্ধ। আমলখি গছৰ আকাৰ মজলীয়া। ইয়াৰ উচ্চতা ৮ৰ পৰা ১৮ মিটাৰ পৰ্যন্ত হয়। আমলখিৰ পাতবোৰ সৰু আৰু ঘন। ইয়াৰ ফলটো প্ৰায় ঘূৰণীয়া। সাধাৰণতে আমলখি সেউজীয়া আৰু পাতল হালধীয়া বঙৰ হোৱা দেখা যায়। আমলখি গছৰ প্ৰায় সকলোবোৰ অংশই, যেনে—ফল, গুটি, পাত, শিপা আৰু বাকলি বিভিন্ন বোগত দৰব হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। পৰম্পৰাগত আৰু আয়ুৰ্বেদিক চিকিৎসাত আমলখিৰ বহুল ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। আমলখিয়ে পিণ্ড দোষ নিৰাময়ত সহায় কৰে। কেঁচা আমলখি শীতলকাৰক, শক্তিবৰ্দ্ধক, চৰ্মৰোগনাশক, জ্বৰনাশক। তদুপৰি ইয়াক কোষ্ঠকাঠিন্য, কৃমি, পেটৰ বিষ আদি অনেক বোগৰ পৰা হাত সাৰিবৰ বাবে ঔষধ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। চিয়াঁহী, চেম্পু, চুলিত ঘঁঠা তেল আদি বিভিন্ন সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰোঁতেও আমলখি ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ♦

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠ শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

আগচোতালৰ বিজ্ঞান

কণীৰ চিকমিকনি

তোমালোকৰ প্ৰায়ভাগেই চাগে' কণী খাই ভাল পোৱা। কণী বৰ উপকাৰী খাদ্য। কণীৰ বগা অংশক এলবুমিন বোলে। কণী প্ৰটিনৰ ভাল উৎস। প্ৰটিনে আমাৰ দেহ গঠনত সহায় কৰে। অৰ্থাৎ ই আমাক বৃদ্ধিৰ সহায় কৰে। সেয়ে আমি নিয়মিত কণী খোৱা দৰকাৰ।

কণী এটা সাধাৰণতে চিকমিকাই নাথাকে। আমি অলপ বুদ্ধি খন্দুৱাই কণীৰ বাকলিটোত চিকমিকনি আনিব পাৰোঁ। ইয়াৰ বাবে আমি কণীটো এডাল জুলি থকা মমবাতিৰ ওপৰত ধৰি তাৰ বাকলিটো ক'লা কৰি ল'ব লাগিব। পিছে প্ৰশ্ন হয়, এলান্ধু লাগি ক'লা হোৱা কণীটো চিকমিকাৰ কেনেকৈ? এয়া কিন্তু সন্তুৰ। বাকলি ক'লা হোৱা কণীটো আধা পানীভৰ্তি গিলাচ বা কাচৰ বটল এটাত ঢুবাই দিলে বাকলিটোত চিকমিকনি দেখা যাব। ইয়াৰ কাৰণ কি বাৰু?

কণীটো মমৰ শিখাৰ ওপৰত ধৰাত তাত এলান্ধু লাগিল। এইবোৰ আচলতে কাৰ্বন নামৰ পদাৰ্থ এবিধৰ কণিকা। মমৰ ধোঁৰাত এই কণিকাবোৰ আছিল। কণিকাবোৰ কণীৰ বাকলিত লাগি ধৰাৰ সময়ত কণিকাবোৰৰ মাজত বায়ুৰ কণিকা কিছুমানে আবদ্ধ হৈ পৰে। কাৰ্বনৰ কণিকাৰ এটা বিশেষ ধৰ্ম আছে যে ই পানীক বিকৰ্য্য কৰে। ইয়াৰ বাবেই ক'লা তৰপ পৰা কণীৰ বাকলি আৰু পানীৰ মাজত বায়ুৰ সূক্ষ্ম আৱৰণ এখনৰ সৃষ্টি হয়। কাৰ্বনৰ কণিকাৰ মাজত সোমাই থকা বায়ুখনিয়ে এই তৰপটোৰ সৃষ্টি কৰে।

বাহিৰ পৰা পোহৰ কণীৰ বাকলিৰ এই ক'লা অংশত পৰিলে বায়ুৰ এই তৰপটোৱে ওভতাই পঠায়। ইয়াক প্ৰতিফলন বুলিও ক'ব পাৰি। সেয়েহে কণীৰ বাকলিৰ ক'লা অংশৰ পৰা ছিটিকি আহি আমাৰ চকুত পৰা পোহৰৰ পৰিমাণ আন অংশৰ তুলনাত বেছি হয়। সেয়েহে ই চিকমিকাই উঠে। ❖

চতুর্থ পরা ষষ্ঠি শ্রেণীর শিক্ষার্থীর বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্রেণীর বাবেও প্রযোজ্য

সততে ভুল হোৱা শব্দবোৰ

ভুল	শুন্দ	ভুল	শুন্দ
অঘাইটং	অঘাইতং	অতিক্রমন	অতিক্রমণ
অঞ্জলী	অঞ্জলি	অতিশ্য, আতিশ্যতা	আতিশ্য
অটলস্পষ্টী	অতলস্পষ্ট	অতীষ্ঠ	অতিষ্ঠ
অণুক্রম	অনুক্রম	অত্যাধিক	অত্যধিক
অধ্যয়	অধ্যয়	অতুচ্ছ	অতুচ্ছ
অগ্রেশণ, অম্বেষণ	অগ্রেশণ	অধোন্তি	অধোগতি
অদ্যাপি	অদ্যাপি		

সমার্থক শব্দ

চুকু : নেত্ৰ, নয়ন,
লোচন

হাত : হস্ত, কৰ, পাণি

সাগৰ : সমুদ্র, অৰ্বা,
বাৰিধি, জলধি

হাতী : হস্তী, গজ,
কৰী, কুঞ্চৰ

তলৰ ছবি দুখনৰ ব্যক্তি দুগৰাকীক চিনাত্ব কৰা।

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

সাহিত্য অকাডেমি বাঁটা বিজয়ী অসমীয়া গ্রন্থ (১)

বনফুল

সাহিত্য অকাডেমি বাঁটা সাহিত্য ক্ষেত্ৰৰ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ পুৰস্কাৰ। ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰধান চৌবিছটা ভাষাৰ লেখকলৈ প্ৰতিবছৰে এই বাঁটা আগবঢ়োৱা হয়। অসমীয়া ভাষাত যতীন্দ্ৰনাথ দুৱাই বনফুল নামৰ কবিতা পুথিখনৰ বাবে ১৯৫৫ চনত এই বাঁটা লাভ কৰে। বনফুল যতীন্দ্ৰনাথ দুৱাই ৰচনা কৰা চতুৰ্থখন কবিতা পুথি। কবিতা পুথিখনত ৫০টা কবিতা আছে। কবিতাপুথিখনৰ আটাইতকৈ মন কৰিবলগীয়া দিশ হ'ল ইয়াৰ সহজ-সৰল ভাষা। কবিতাসমূহত শব্দৰ দুৰ্বোধ্যতা, অৰ্থৰ অস্পষ্টতা নাই। কবিতাসমূহত কবিৰ বেদনাবোধ, মনৰ নিঃসংগতাবোধ প্ৰকাশ পাইছে। দূৰণিৰ সুৰ, সোণৰ সৰগ, সমাপন, জীৱন মহিমা, সমৰ্পণ, শিলৰ সপোন আদি বনফুল সংকলনৰ উল্লেখযোগ্য কবিতা। সাহিত্যিক যতীন্দ্ৰনাথ দুৱাৰ জন্ম হৈছিল শিৱসাগৰ নগৰৰ দিখো নৈৰ পাৰৰ আমোলাপত্ৰিত ১৮৯২ চনৰ ৪ মাৰ্চত। তেওঁৰ আন কবিতা পুথিসমূহৰ ভিতৰত—ওমৰ তীৰ্থ, কথা কবিতা, আপোন সুৰ, মিলনৰ সুৰ আদি উল্লেখযোগ্য। কাব্য জগতত অসমীয়া শ্যেলী, প্ৰেমৰ কবি, বনফুলৰ কবি আদি নামেৰে খ্যাত যতীন্দ্ৰনাথ দুৱাৰ মৃত্যু হৈছিল ১৯৬৪ চনৰ ৫ জুলাইত। ♦

বিশ্বৰ প্ৰথম এম্বুলেন্স

বিশ্বৰ প্ৰথমখন এম্বুলেন্স সজা হৈছিল ১৭৯২ চনত ফ্ৰান্সক এজনে এইখন এম্বুলেন্স সাজি উলিয়ায়। বেৰন লেৰী নামৰ চিকিৎসক এজনে এইখন এম্বুলেন্স সাজি উলিয়ায়। বেৰন লেৰী আছিল সন্তা নেপোলিয়নৰ ব্যক্তিগত চিকিৎসক। যুদ্ধত আহত সৈনিকক চিকিৎসালয়লৈ অনা-নিয়াৰ সুবিধাৰ্থে লেৰীয়ে এম্বুলেন্সখন

সাজি উলিয়াহৈছিল। তেওঁ ঘোঁৰাই টনা গাড়ী এখন স্প্ৰিং লগাই জোকাৰণি নোহোৱা কৰিছিল আৰু ওপৰত ঢাকনি লগাই দিছিল। লেৰীয়ে সেই সময়তে সৈনিক কঢ়িওৱাৰ বাবে এনে ধৰণৰ ১২ খন ঘোঁৰাই টনা এম্বুলেন্স সাজি উলিয়াহৈছিল। ♦

(টোকা : শাস্ত্ৰ কৌশিক বৰঞ্চাৰ 'কি ক'ত কিয় কোন আৰু কেতিয়া' নামৰ গ্ৰন্থখনৰ পৰা সংগ্ৰহীত।)

চতুর্থ পরা ষষ্ঠি শ্রেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্রেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

অসমীয়া ফকৰা-যোজনা

নোথোওঁ গা ধুৱালি, নাখাওঁ ভাত খুৱালি, নিগিলোঁ কি কৰ কৰ

কোনো এজন মানুহৰ যদি গা ধোৱাৰ ইচ্ছা নাথাকে, তেন্তে তেওঁক জোৰকৈ হ'লেও গা ধুৱাই দিব পাৰি। একেদৰে খাবলৈ ইচ্ছা নকৰা মানুহ এজনকো জোৰকৈ মুখত ভাত গুঁজি দিব পাৰি। কিন্তু জোৰকৈ মুখত ভাত সুমুৱাই দিয়াৰ পাছত তেওঁ যদি ভাত নিগিলে তেন্তে আমাৰ ওচৰত তেওঁক ভাত গিলোৱাৰ কোনো উপায় নাথাকে। ভাত গিলা কামটো তেওঁ নিজেই কৰিব লাগিব। অৰ্থাৎ কোনো এজন মানুহক আমি কোনো এটা কাম কৰিবলৈ বাহিৰ পৰা জোৰ দিব পাৰোঁ, কিন্তু তেওঁৰ যদি নিজৰ কামটো কৰাৰ আগ্রহ নাথাকে তেন্তে হাজাৰ প্ৰয়াসৰ পাছতো তেওঁক সুকলমে কামটো কৰাবলৈ বাধ্য কৰাৰ নোৱাৰোঁ। বাহ্যিক হেঁচা অথবা দাবীৰে কোনো কাম সম্পন্ন কৰাৰ নোৱাৰি। যেতিয়ালৈকে নিজৰ ভিতৰৰ পৰা কাম কৰাৰ আন্তৰিক তাগিদা নাহে, তেতিয়ালৈকে কোনো কাম সফলতাৰে কৰা হৈ নুঠে।

প্ৰায়োগিক বাক্য : হৰিধনক দেউতাকে কিবা এটা ভাল হওক বুলি দোকান খুলি দিলে, টেক্সি কিনি দিলে; ধোৱাখুলীয়া বপুৱাই সকলো ধৰংস কৰিলে; বোলো কথাতে কয় নহয় নোথোওঁ গা ধুৱালি, নাখাওঁ ভাত খুৱালি, নিগিলোঁ কি কৰ কৰ। ❖

শুই থকা শিয়ালে হাঁহ ধৰিব নোৱাৰে

শিয়ালে হাঁহ চুৰি কৰি থায়। শিয়াল বা আন নিশাচৰ প্ৰাণীয়ে যাতে হাঁহ ধৰি নিব নোৱাৰে তাৰ বাবে গিৰিহাঁতে বাতিৰ ভাগত হাঁহ গড়ালত ভৰাই থয়। পুৱা হ'লে গঁড়ালৰ পৰা হাঁহৰোৰ মেলি দিয়ে। কিন্তু শিয়ালে যদি হাঁহ ধৰিব খোজে তেন্তে পুৱা হোৱাৰ আগেয়ে গঁড়ালৰ পৰা হাঁহ চুৰি কৰিব পাৰিব লাগিব। পুৱা বহু পৰলৈকে শুই থকা শিয়ালে হাঁহ ধৰিব নোৱাৰে। এই ফকৰা যোজনাটোৰে ইয়াকে ক'ব বিচৰা হৈছে যে কিবা এটা কামত সফলতা লাভ কৰিবলৈ হ'লে কষ্ট কৰিব লগা হয়। কষ্ট নকৰাকৈ উপৰৱাকে কোনো কামতে সিদ্ধি লাভ কৰিব নোৱাৰি।

প্ৰায়োগিক বাক্য : অলপ পঢ়া-শুনাত মন দে ৰাজু, তেতিয়াহে যদি পৰীক্ষাত ভাল ফল পাব, শুই থকা শিয়ালে হাঁহ ধৰাৰ কথা ক'বৰাত শুনিছ জানো? ❖

চতুর্থ পৰা ষষ্ঠি শ্ৰেণীৰ শিক্ষার্থীৰ বাবে বিশেষ পৃষ্ঠা

আন সকলো শ্ৰেণীৰ বাবেও প্ৰযোজ্য

শব্দ শিক্ষা (এদিনত এটাকৈ, এমাহৰ বাবে ৩০টা শব্দ)

গ্ৰন্থ বিষয়ক শব্দ

অসমীয়া	ইংৰাজী	অসমীয়া	ইংৰাজী
ইস্তাহাৰ	— proclamation	মালিতা	— ballad
গ্ৰন্থখণ্ড	— volume	জীৱনী	— biography
নিৰ্দেশনা পুস্তিকা	— manual	আত্মজীৱনী	— autobiography
পাঠ্যপুঁথি	— textbook	নাটক	— drama
প্ৰচাৰ পত্ৰ	— bulletin	নাট্যকাৰ	— dramatist
শাস্ত্ৰ	— scripture	বীৰত্বব্যঞ্জক	
সংগ্ৰহ গ্ৰন্থ	— collection	সাধুকথা	— saga
মহাকাব্য	— epic	পৌৰাণিক গ্ৰন্থ	— mythology
সম্পদ বিজ্ঞান	— chrematistics	বিশ্বকোষ	— encyclopaedia
অপৰাধ অনুসন্ধান		সাধুকথা	— folk tales
গ্ৰন্থ	— detective book	আলোচনী	— magazine, journal
আখ্যান	— legend	ঐকিক গ্ৰন্থ	— monograph
ইতিহাস	— history, annals	প্ৰকাশন	— publication
কবিতামালা	— poesy	কল্ঙিভিজ্ঞান	— science fiction
উপন্যাস	— novel	দ্বিভাষিক	— bilingual ♦
উপন্যাসিকা	— novelette		
উপন্যাসিক	— novelist		

মানুহৰ মহাকাশ উৱণৰ ইতিহাস

ড° পৰন চহৰীয়া

১২ এপ্ৰিল, ২০২১ চন।

আজিৰ পৰা ছয় দশকৰ আগতে ১৯৬১ চনত ঠিক এই দিনটোতে মানুহৰ ইতিহাসত এক অভূতপূৰ্ব আৰু যুগান্তকাৰী ঘটনা ঘটিছিল। তেওঁৰাৰ

ছেভিয়েট বাছিয়াৰ যুৰি গাগারিনে পৃথিবীৰ চাৰিওফালে এক কক্ষপথত মহাকাশ্যান ভস্তুকেৰে এপাক মাৰি মানুহৰ মহাকাশ ভ্ৰমণৰ এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিছিল। মহাকাশত খোজ দিয়া প্ৰথম মানুৰ হিচাপে একেনিশাৰ ভিতৰতে সমগ্ৰ পৃথিবীতে তেওঁ এগৰাকী নায়কত পৰিণত হৈছিল। এয়া ব্যক্তিগতভাৱে যুৰি গাগারিন, বাস্তু হিচাপে ছেভিয়েট বাছিয়াৰ হ'লেও, সমগ্ৰ মানুৰ জাতিৰ কাৰণেই সেই দিনটো আছিল এক গৌৰৱোজ্জ্বল দিন। এই ঐতিহাসিক দিনটো স্মৰণীয় কৰিবৰ কাৰণে আৰু লগতে আন কেইবটাও উদ্দেশ্য আগত বাখি ইয়াৰ সোগালী জয়স্তী বৰ্ষৰ আগমুহূৰ্তত ২০১১ চনৰ ৭ এপ্ৰিল তাৰিখে বাস্তুসংঘৰ সাধাৰণ পৰিষদে এই ১২ এপ্ৰিল দিনটো “মানুৰ মহাকাশ উৱণৰ আন্তর্জাতিক দিৰস” (International Day of Human Space Flight) হিচাপে পালন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিল। জনগণৰ কল্যাণ আৰু বহুক্ষণ উন্নয়নত আগবঢ়োৱা অৱদানৰ গুৰুত্ব উপলক্ষি কৰা আৰু মহাকাশ কেৱল মানুহৰ শাস্তিৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ সকলোৱে যি আকাঙ্ক্ষা তাক বাস্তৱ কৰণ দিয়াৰ পৰিকল্পনাই আছিল এই দিৰস পালনৰ মূল উদ্দেশ্য। সন্মিলিত বাস্তুসংঘৰ দৃঢ় প্ৰত্যয় আছিল যে মহাকাশ মানুৰ জাতিৰ এক উমেহতীয়া ক্ষেত্ৰ, এক উমেহতীয়া সম্পদ, ইয়াৰ সন্ধানকাৰী অভিযান, ইয়াৰ আৱিষ্কাৰ আৰু ব্যৱহাৰ কেৱল সমগ্ৰ মানুৰ জাতিৰ কল্যাণৰ কাৰণেহে হ'ব লাগিব।

যুৰি গাগারিনৰ সেই বিস্ময়কৰ প্ৰথম পৃথিবী প্ৰদক্ষিণৰ কাহিনীয়ে আজিও পৃথিবীৰ সকলোৱে মানুহকে,

বিশেষকৈ যুৰপঞ্জন্মক বোমাধিত কৰি তোলে। তেওঁৰ যানখনৰ নাম আছিল ভস্তুক-১। যানখন ১৯৬১ চনৰ ১২ এপ্ৰিলৰ রাতিপুৰাই ছেভিয়েট বাছিয়াৰ বৈকানুৰ

এয়াৰ্ড্ৰমৰ পৰা আকাশমাগলৈ উৰা মাৰিছিল। কেইবটাও স্তৰৰ পাছত ভস্তুক-১ পৃথিবীৰ ওচৰৰ এক কক্ষপথত অৱতীৰ্ণ হৈছিল। যানখনে ১০৮ মিনিট সময়ত পৃথিবীৰ চাৰিওফালে এপাক মাৰি পৃথিবীলৈ নামি আহিছিল। নামি আহোতে হেনো কিছু বিজুতি ঘটিছিল, মূল যানখনৰ পৰা তেওঁ বহি থকা যানখন যেতিয়া পৃথক হ'ব লাগিছিল, হোৱা নাছিল; গতিকে ভস্তুক-১ হিচাপতকৈ বেছি বেগেৰে তলালৈ নামিছিল। শেষ মুহূৰ্তত যেনিবা পৃথক হ'ল আৰু গাগারিনে সাত কিলোমিটাৰ ওপৰৰ পৰা পেৰাচুটেৰে জঁপিয়াই বাছিয়াৰ এখন খেতিপথাৰত অৱতৰণ কৰিলে। তেওঁৰ অভূত পোছাক-পৰিচ্ছদ আৰু ওপৰৰ পৰা এনেকৈ সৰি পৰা দেখি মানুহে ভয়তে পলাবলৈ ধৰিছিল, তেওঁ অভয় দি কৈছিল হেনো, “ময়ো তোমালোকৰ দৰে এজন বাছিয়ান, ভয় নাখাবা, মোক মাত্ৰ সোনকালে মক্ষোলৈ ফোন এটা কৰিবলৈ ক'ৰবাত সুবিধা কৰি দিয়া।” স্মৰ্তব্য যে ইয়াৰ আগৰ এক বিফল অভিযানত তেওঁ এজন সহকাৰীক হৈৰৱাইছিল। পৃথিবীত থকা নিয়ন্ত্ৰণ কক্ষৰ লগত যোগাযোগ বাখিবলৈ গাগারিনৰ হাতত কেৱল এটা উচ্চ কম্পনাংকৰ ‘ৱেডিত’ আছিল। যোৱাৰ ঠিক আগমুহূৰ্তত তেওঁ নিয়ন্ত্ৰণ কক্ষক কৈছিল : “Payekhali” যাৰ অৰ্থ হৈছে “Off we go”. এই শব্দকেইটা পাছলৈ বহু বহু মহাকাশ অভিযানত সঘনাই ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দ (catch word) হৈ পৰিছিল। “Off we go” আমি মহাকাশলৈ যাওঁ ব'লা। সঁচাকৈয়ে যুৰি গাগারিনৰ সেই “আমি যাওঁ ব'লা” বা “Off we go”ৰ পাছত মানুহে মহাকাশ অভিযানত আৰু পাছলৈ ঘূৰি

বিজ্ঞান-বার্তা

চাবলগীয়া হোৱা নাই। এতিয়াতো মানুহে পর্যটক হিচাপে মহাকাশলৈ যোৱাৰ সুবিধাও লাভ কৰিছে। সেই ঘটনাৰ মাত্ৰ চাৰি বছৰ আগতে ৰাষ্ট্ৰিয়াই প্ৰথমে মানৱিহীন যান ‘স্পুটনিক’ক মহাকাশলৈ পঠিয়াই আমেৰিকাৰ মনত এক প্ৰচণ্ড কম্পনৰ সৃষ্টি কৰি দৈছিলৈ। এতিয়া যুৱি গাগারিন যোৱাৰ খবৰে সেই কম্পনৰ কম্পনাংক আৰু বৃদ্ধি কৰিলৈ। আমেৰিকাৰ স্বাতিমানত এক মোক্ষম আঘাত হানিলৈ। আমেৰিকা উঠি পৰি লাগিল আৰু মাত্ৰ এমাহৰ পাছতেই আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰই তেওঁলোকৰ দেশৰ প্ৰথমজন ব্যক্তি এলেন শ্রেফাৰ্ড (জুনিয়ৰ)ক মহাকাশলৈ পঠিয়াবলৈ সক্ষম হ'ল। তেওঁলোকে মহাকাশ অভিযানৰ এপ'ল'কে (Apollo) ধৰি কে'বাটাও প্ৰকল্প আৰস্ত কৰিলৈ। দুবছৰ পাছতে ১৯৬৩ চনত ৰাষ্ট্ৰিয় ভেলেন্টিনা ট্ৰেক্স'ভা প্ৰথম মহিলা মহাকাশচাৰী হ'ল। তাৰ পাছত আহিল মহাকাশ অভিযানৰ সেই স্বৰ্গীয় মুহূৰ্তটো, ১৯৬৯ চনৰ ২০ জুলাইত। আমেৰিকাৰ নীল আৰ্মস্ট্ৰং আৰু এডৰিন এলড্ৰিনে চন্দ্ৰপৃষ্ঠত প্ৰথম খোজ পেলাই মহাকাশ অভিযানৰ এক নতুন যুগৰ সূচনা কৰিলৈ। নীল আৰ্মস্ট্ৰংকে কোৱাৰ দৰে সেই প্ৰথম খোজ সঁচাকৈয়ে মানুহৰ বাবে আহিল এক বৃহৎ জাঁপ। (A small step for a man but a giant leap for mankind)

এতিয়া বিজ্ঞানীয়ে মঙ্গল গ্ৰহলৈকো মানুহ পঠোৱাৰ পৰিকল্পনা কৰিছে, তাত বাস কৰাৰ কথাও ভাবিছে। পৃথিবীৰ চাৰিওফালে কৃত্ৰিম উপগ্ৰহত কৃত্ৰিম বাসোপযোগী নগৰীৰ সৃষ্টি কৰাৰ কথাও ভাবিছে। কেইবাখনো দেশৰ সহযোগত ১৯৯০ৰ দশকতে মহাকাশত স্থাপন কৰা ‘আন্তৰ্জাতিক মহাকাশ কেন্দ্ৰ’ৰ (International Space Station) কথা আজি সকলোৱে জানেই। ভূপৃষ্ঠত মাধ্যাকৰ্ষণিক বলৰ কাৰণে বা বায়ুমণ্ডলৰ প্ৰতিবন্ধকতাৰ কাৰণে কৰিব নোৱাৰা অনেক পৰীক্ষা এতিয়া এই ‘মহাকাশ কেন্দ্ৰ’ত চলোৱা সম্ভৱপৰ হৈছে। এতিয়াও সেই ‘স্পেচ ষ্টেচন’ কাৰ্য্যকৰী

হৈ আছে। বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড অধ্যয়নৰ কাৰণে যি ‘হাৱল স্পেচ টেলিস্ক'প’ পৃথিবীৰ চাৰিওফালে কক্ষপথত পৰিভ্ৰমণ কৰি আছে, তালৈকে মানুহ পঠিয়াই তাৰ মেৰামতিও অলপতে বিজ্ঞানীয়ে কৰিছে। এয়া এক অভূতপূৰ্ব সাফল্য।

মহাকাশ অধ্যয়ন আচলতে দুই ধৰণে কৰিব পাৰি : (১) মানৱিহীন যান পঠিয়াই আৰু (২) মানু-সহিত যান পঠিয়াই। পিছৰবিধত হোৱা ব্যয়ৰ পৰিমাণ বহুত বেছি আৰু তাত মানুহৰ প্ৰাণহানিব শংকাও আছে। তেনেকুৱা বহু ঘটনা ঘটিছেও। সেয়েহে বহুতে বিশেষকৈ ৰাজনীতিবিদসকলে মহাকাশলৈ মানুহ পঠিয়োৱাৰ পোষকতা নকৰে। কিন্তু কেৱল প্ৰাণহানি আৰু অত্যধিক ব্যয়ৰ দোহাই দি বিজ্ঞানী আৰু চিৰ অনুসন্ধানকাৰী মানুহে এই দুঃসাহসিক অভিযান কেতিয়াও বন্ধ নকৰে। ব্যয় বেছি হয়, কিন্তু ইয়াৰ পৰা হোৱা লাভৰ অজস্র উদাহৰণ আছে, বিশেষকৈ মানুহৰ জটিল ৰোগৰ চিকিৎসাৰ ক্ষেত্ৰখনত। প্ৰাণৰ ভয়ে মানুহৰ যি অনুসন্ধানকাৰী মন, মানুহৰ অভিযাত্ৰিক চৰিত্ৰ তাক কেতিয়াও দমন কৰিব নোৱাৰে। মঙ্গল গ্ৰহত কি আছে আমি এতিয়াও সঠিককৈ নাজানো, কিন্তু তালৈ গৈ তাত স্থায়ীভাৱে থাকিবলৈ মন কৰা মানুহেই এই মুহূৰ্তত অজস্র।

এই ক্ষেত্ৰত বিখ্যাত বিজ্ঞানী ষ্টিফেন হকিঙ্গৰ এ্যাৰ উক্তি খুব প্ৰাসংগিক। মৃত্যুৰ মাত্ৰ কিছুদিন আগতে তেওঁ কৈছিল, “মহাকাশৰ বেলেগ গ্ৰহলৈ বিস্তাৰ কৰাটোৱেইহে কেৱল মানৱ সভ্যতাক নিঃশেষ হোৱাৰ পৰা বচাৰ পাৰিব। আমি যদি বাচিৰ খোজঁ, তেনেহ'লে মানুহে পৃথিবীৰ বাহিৰে বেলেগ গ্ৰহৰ সন্ধান কৰিবই লাগিব।” এয়া ষ্টিফেন হকিঙ্গে কোৱা কথা, কোনেও উলাই কৰিব নোৱাৰে। মানুহে এক বেলেগ উপনিৱেশ বিচাৰিবই লাগিব আৰু তাৰ প্ৰস্তুতিৰ কাৰণে লাগিব মানুহ লৈ যোৱা মহাকাশযান আৰু প্ৰযুক্তিৰ সন্দৰ্ভত বিশদ গৱেষণা আৰু অধ্যয়ন। ♦♦♦

(এই লেখাটো আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰৰ ‘আজি পুৱা’ ১২ এপ্ৰিল, ২০২১ অনুষ্ঠানত “মানৱৰ মহাকাশ উৰণৰ আন্তৰ্জাতিক দিৱস” উপলক্ষে দিয়া চমু কথিকাৰ লিখিত কৃপ।)

কুইজ

- ১। মিচ মার্পল (Miss Marple) আৰু হাৰ্কুল পই'র' (Hercule Poirot) নামৰ বহস্যসন্ধানী চৰিত্ৰ অষ্টাগৰাকীৰ এখন অতি জনপ্ৰিয় নাটক হ'ল মাউছেট্ৰেপ (The Mousetrap)। তেওঁক বহস্য সাহিত্যৰ সন্ধাঙ্গী বোলা হয়। তেওঁৰ নাম কি?
- ২। জৰ্জ রেমি (Georges Remi) নামৰ ব্যক্তিজনে সৃষ্টি কৰা কোনটো কাৰ্লুন চৰিত্ৰ নামটোত এবিধি ধাতুৰ নামটো দুবাৰ পোৱা যায়?
- ৩। গোৱালপাৰা অঞ্চলত প্ৰচলিত কুশানগান নামৰ লোকনাট্য অনুষ্ঠানবিধিৰ ওজাপালিৰ ওজাৰ দৰে গুৰি ধৰোঁতা গায়কজনক কি বোলে?
- ৪। চন্দ্ৰপঞ্চত কেইবাখনো বিস্তীৰ্ণ সমভূমি আছে। এইবোৰ লাভাৰ দ্বাৰা গঠিত। ইয়াৰ ভিতৰত স্বাতোনৈকৈ বিস্তীৰ্ণ সমভূমিখনৰ নাম কি?
- ৫। স্বৰ্গদেউ চুপিমফাৰ বাজত্বকালত মোগল সেনাপতি তুৰ্কৰ আক্ৰমণৰ সময়ত আহোমৰ সেনাপতি হোৱাজন স্বৰ্গদেউৰে পুত্ৰ আছিল। তেওঁৰ নাম কি?
- ৬। হাৰিয়ানা আৰু পঞ্জাবৰ বাজধানী চণ্ডীগড়ৰ নাম্মাকাৰ চাৰ্লছ এড'ৱাৰ্ড জেনেৰেট (Charles Edward Jeanneret) নামৰ ছুইজাৰলেণ্ডৰ লোকজনৰ চিনাকি নামটো কি?
- ৭। শান্তিৰ বাবে প্ৰথম ন'বেল ব'টা ১৯০১ চনৰ ছুইজাৰলেণ্ডৰ হেন্ৰী ডুনাণ্ট (Henry Dunant) আৰু ফ্ৰান্সৰ ফ্ৰেডেৰিক পেছিয়ে (Frederic Passy) লাভ কৰিছিল। ডুনাণ্ট এটা বিখ্যাত সংস্থাৰ প্ৰতিষ্ঠাপক। সংস্থাটোৱ নাম কি?
- ৮। প্ৰশান্ত মহাসাগৰৰ উপকূলৰতী অঞ্চলসমূহত বৰ্ষতো সক্ৰিয় আঘেয়গণিৰ আছে। এইবোৱক একেলগে কি বোলা হয়?
- ৯। ১৯৭৮ চনত গোলাঘাটত বহা অসম সাহিত্য সভাৰ অধিবেশনৰ সভাপতিজনক অসমীয়া সাহিত্যত কি বুলি জনা যায়?
- ১০। প্ৰিকসকলৰ বাবে পানী আৰু সাগৰৰ দেৱতা হ'ল পচেইডন (Poseidon)। ৰোমানসকলৰ বাবে কোন, যাৰ নামত সৌৰজগতৰ এটা গ্ৰহ আছে?
- ১১। ১৯৯৭ চনত বিকা হিৰাকী নামৰ খেলুৱেগৰাকীৰ সৈতে যুটি বাঞ্চি কোনে প্ৰথম ভাৰতীয় হিচাপে কোনো গ্ৰেণাম টেনিছ প্ৰতিযোগিতাত জয়লাভ কৰিছিল?
- ১২। 'ইণ্টাৰপিটাৰ অব মালাডিজ' (Interpreter of Maladies) নামৰ পুঁথিখনৰ বাবে ২০০০ চনত কোনগৰাকী ভাৰতীয় মূলৰ লেখিকাই বুকাৰ ব'টা লাভ কৰিছিল?
- ১৩। বিশ্বৰ অগণন অন্ধ আৰু বধিৰ লোকৰ অনুপ্ৰেবণাৰ উৎস কোনগৰাকী মহিলাৰ আঘাজীৱনীখনৰ নাম 'দ্য স্ট'ৰী অব মাই লাইফ'?
- ১৪। 'এ ডায়েৰী অব ইয়ং গার্ল' হ'ল এন ফ্ৰাংকৰ ডায়েৰী। এই ডায়েৰীখন প্ৰথম কি ভাষাত লিখা হৈছিল?
- ১৫। চিকিৎসকসকলে এজন মানুহৰ নামত শপত গ্ৰহণ কৰে। তেওঁক চিকিৎসাবিজ্ঞানৰ জনক বুলি কোৱা হয়। তেওঁৰ নাম কি?
- ১৬। 'প্ৰিয়তমাৰ চিঠি' প্ৰথম অসমীয়া ছনেট কৰিতা। লেখক হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী। ছনেট কৰিতাত কেইটা শাৰী থাকে?
- ১৭। টকিআ' অলিম্পিক ২০২০ চনৰ মূলমন্ত্ৰ কি আছিল?
- ১৮। এইমছ (AIIMS)—অল ইণ্ডিয়া ইলস্ট্ৰিটিউট অব মেডিকেল ছায়েস। স্থাপন হৈছিল ১৯৫৬ চনত। দেশৰ আগশাৰীৰ এই চিকিৎসা প্ৰতিষ্ঠানখনৰ সংগ্রহলক হোৱা প্ৰথমজন অসমীয়া ব্যক্তিৰ নাম কি?
- ১৯। প্ৰথৰীত দুটা দিনত সূৰ্যৰ পোহৰ পোনে পোনে বিষুবৰেখাৰ ওপৰত পৰে। এই দুটা দিনত দিন-ৰাতি সমান হয়। ইংৰাজীত ইয়াক ইকুইনক্স (Equinox) বোলে। দিন দুটা কি কি?
- ২০। আন্তৰ্জাতিক ক্ৰিকেট (টেষ্ট আৰু এণ্ডিনীয়াত) ১,০০০টা উইকেট দখল কৰা প্ৰথম বলাৰজনৰ নাম কি? ❖

■ সংগ্ৰহ : সীমান্ত কলিতা

বার্ড কল প্লেবেক

■ বিনয় বিকাশ গঙ্গৈ

বর্তমান সময়ত প্রকৃতিপ্রেমী, পক্ষীবিদ তথা ফট'গ্রাফারসকলের মাজত আলোচনার কেন্দ্রবিন্দু হৈ পৰা এটা বিতর্কিত বিষয় হৈছে বার্ড কল প্লেবেক (Bird Call Playback)। বার্ড কল প্লেবেক সাধাৰণতে চৰাই'ৰ ফট' তুলি ভালপোৱা ফট'গ্রাফারসকল আৰু চৰাই'ৰ বিষয়ে গৱেষণা কৰা ব্যক্তিসকলে ব্যৱহাৰ কৰে। বিভিন্ন 'অডিও' ডিভাইচ (audio device) ব্যৱহাৰ কৰি বজোৱা এই কলসমূহে চৰাইবোৰক কেনেদৰে প্ৰভাৱিত কৰে তাৰ কোনো প্ৰমাণিত তথ্য পোৱা নাযায়। কিন্তু সৰহসংখ্যক লোকেই বার্ড কল প্লেবেকৰ ফলত চৰাইবোৰ অনিষ্ট সাধন হোৱা বুলি বিশ্বাস কৰে।

এই বার্ড কল প্লেবেকনো আচলতে কি? এয়া হ'ল ম'বাইল বা কোনো ৰেকৰ্ডাৰত পূৰ্বতে ৰেকৰ্ড হৈ থকা নিৰ্দিষ্ট চৰাই একোটাৰ মাত। স্বাভাৱিকতেই এই মাতৰ প্ৰতি সেই বিশেষ প্ৰজাতিৰ চৰাইবোৰ আকৰ্ষিত হয়। বার্ড কল বজালে সেই মাতটো শুনি সেই নিৰ্দিষ্ট প্ৰজাতিৰ কোনো চৰাই যদি সেই ঠাইত হাবিব মাজত লুকাই থাকে তেন্তে মাতটোৰ গৰাকীৰ সঞ্চানত সি ওলাই আহে। তেতিয়া ফট'গ্রাফারসকলে চৰাইটোৰ স্পষ্ট ফট' ওচৰৰ পৰা সংঘৰ কৰিবলৈ সক্ষম হয়।

গৱেষকসকলেও ওচৰৰ পৰা চৰাইটো প্ৰত্যক্ষ কৰি তাৰ বিষয়ে অধ্যয়ন কৰিবলৈ সক্ষম হয়। প্ৰথম অৱস্থাত খুব কমসংখ্যক মানুহে বার্ড কল প্লেবেকৰ বিষয়ে জানিছিল। কিন্তু আজিকালি বিভিন্ন 'অডিও' ডিভাইচ আৰু বার্ড কলৰ এপোৰ সুলভ হোৱাৰ বাবে বহুসংখ্যক মানুহে ইয়াৰ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। ইতিমধ্যে উল্লেখ কৰি অহা ফট'গ্রাফাৰ বা গৱেষকসকলৰ উপৰি বিভিন্ন টুঁৰ গাইড, বিজ্ঞানী তথা চোৱাং চিকাৰীসকলেও বার্ড কল প্লেবেক ব্যৱহাৰ কৰে।

বার্ড কল প্লেবেক বৰ্তমান সময়ৰ এক বিতৰ্কিত বিষয়। যদিও ইয়াৰ অপকাৰিতাৰ বিষয়ে বিতংভাৱে জনা নাযায়, তথাপি তলত উল্লেখ কৰা কথাকেইটা বার্ড কলৰ খণ্ডাত্মক দিশ হিচাপে গণ্য কৰা হয়।

- ১। বার্ড কল প্লেবেকৰ ফলত চৰাইবোৰ মানসিক চাপ বৃদ্ধি হয়। চৰাই একোটাই মাত একোটাৰ উৎস বিচাৰি বাবে বাবে গছৰ পৰা বা হাবিব পৰা ওলাই আহি যেতিয়া উৎসটো বিচাৰি নাপায় তেতিয়া ই মানসিক চাপৰ সম্মুখীন হয়।
- ২। কল প্লেবেকৰ ফলত চৰাই একোটাৰ নিজৰ সংগীৰ লগত বিচ্ছেদ হোৱাৰো সন্তাৱনা থাকে। সিহতৰ সামাজিক ব্যৱস্থাতো কল প্লেবেকবোৰে বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলায়।
- ৩। কল প্লেবেক অনেতিক কাৰ্য্য বুলি গণ্য কৰিব পাৰি; কাৰণ ইয়াৰ দ্বাৰা চৰাইবোৰ লগত ঠগবাজি কৰা হয়।
- ৪। চোৱাংচিকাৰীসকলে চৰাই ধৰিবৰ বাবে বার্ড কল প্লেবেক ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে।
- ৫। প্লেবেক শুনি মুকলিলৈ ওলাই অহা কিছুমান চৰাই অন্য চিকাৰী চৰাই বা জন্তুৰ চিকাৰ হ'ব পাৰে।
- ৬। কল প্লেবেকৰ প্ৰভাৱ চৰাই একোটাৰ ওপৰত

নিবন্ধ

দীর্ঘদিনীয়া বা স্থায়ী হ'ব পারে। মিছা কল শুনি শুনি অভ্যস্ত হৈ পৰা চৰাই একোটাই পিছত নিজৰ প্ৰজাতিৰ চৰাইৰ সঁচা মাত শুনিও কোনো গুৰুত্ব নিদিয়া হ'ব পাবে। ফলত চৰাইবিধিৰ বৎশৰ্বন্ধি তথা সামাজিক ব্যৱহৃত বাধা বা অসুবিধিৰ সৃষ্টি হ'ব পাবে।

আজিকালি বাৰ্ড কল প্লেবেক বহুসংখ্যক ট্ৰুৰ গাইডে ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। কোনো এখন নিৰ্দিষ্ট ঠাই যদি কোনো এটা বিশেষ প্ৰজাতিৰ চৰাইৰ বাবে বিখ্যাত হয়, তেন্তে সেই চৰাই চাবৰ বাবে বা ফট' তুলিবৰ বাবে দেশ-বিদেশৰ পৰা মানুহ আছে। তেওঁলোকক চৰাইবিধি দেখুৱাৰ বাবে গাইড,

ফট'গ্ৰাফাৰ, প্ৰকৃতিপ্ৰেমীসকলৰ বহুতেই চৰাইৰ মাত একোটাৰ অৰ্থ নজনাকৈয়ে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফলত চৰাইবোৰ প্ৰকৃতি বা আচৰণ সলনি হৈ যোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। সেয়েহে বাৰ্ড কল ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত নিৰ্দিষ্ট নিয়ম-কানুনৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছি পৰিষে। ইয়াৰ লগতে মানুহৰ মাজত সচেতনতা বৃদ্ধিৰ প্ৰয়োজনীয়তাও আছি পৰিষে যাতে মানুহে নিজৰ স্বার্থ সিদ্ধিৰ বাবে প্ৰকৃতিৰ ধৰংসত নামি নপৰে। গৱেষণাৰ বাবে কম পৰিমাণে বাৰ্ড কল ব্যৱহাৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা থাকিব পাবে। কিন্তু সেয়াও যুক্তিসংগত আৰু চৰাইবোৰ কথা মনত ৰাখিহে হ'ব লাগে। ♦

সাহিত্য

কাহানিও ডাঙৰ নোখোৱা ল'ৰাজন

■ নিশা দেৱী

ওৱেন্দিয়ে মাকক প্ৰায়ে কৈ থাকে—মাজনিশা খিৰিকিৰে তাইৰ কোঠালৈ সৰু ল'ৰা এটি সোমাই আছে। পিছে ওৱেন্দিৰ মাক মিছেছ ডালিঙে জীয়েকৰ কথাখিনি কৈশোৰৰ কল্পনাপ্ৰণতা বুলি ভাবি উলাই কৰে। ওৱেন্দিৰ কোঠালৈ মাজনিশা খিৰিকিৰে অহা এই সৰু ল'ৰাটো অইন কোনো নহয়—এওঁ হৈছে নেভাৰলেণ্ডৰ (Neverland) নিবাসী, কাহানিও ডাঙৰ হ'ব নোখোজা পিটাৰ পেন (Peter Pan)। পিটাৰ পেনৰ লগত থাকে তেওঁৰ বাঞ্ছৰী, ক্ষুদ্ৰ এজনী পৰী—টিংকাৰবেল। এদিনখন ডালিং পৰিয়ালত ডাঙৰ পাৰ্টি এটি অনুষ্ঠিত হয়। এই পাৰ্টি পিছে শিশু আৰু কিশোৰসকলৰ প্ৰৱেশ নিয়েধ। ওৱেন্দি

তাইৰ সৰু ভায়েক দুজন মাইকেল আৰু জনৰ লগত নিজৰ কোঠাত থাকে। অলপ সময় পিছতেই খিৰিকিৰে কোঠাত প্ৰৱেশ কৰে পিটাৰ পেনে। বপুৰা আজি বিপদত পৰিষে। কিবা কাৰণত তাৰ গাৰ ছাঁটো তাৰ পৰা বিচ্ছন্ন হৈ গৈছে। ছাঁটো বিচাৰি সি হায়ৰাণ। ওৱেন্দিয়ে পিটাৰৰ ছাঁটো তাৰ লগত লগ লগাই দিয়াত তাক সহায় কৰে। পিছে লৰা-তপৰাত টিংকাৰবেল ড্ৰয়াৰ এটাত বন্দী হৈ পৰে। পিটাৰে ওৱেন্দি নেভাৰলেণ্ডলৈ আহিবলৈ জোৰ কৰে। ওৱেন্দি নেভাৰলেণ্ডৰ কথা শুনি অভিভূত হয় যদিও মাক-দেউতাকক নোকোৱাকৈ যাবলৈ তাই কুঠাৰোধ কৰে। ইফালে পিটাৰ আৰু ওৱেন্দিৰ কথাবোৰ মন দি শুনি

সাহিত্য

থকা মাইকেল আৰু জন পিটাৰৰ লগত যাবলৈ উত্তীৰ্ণ হৈ উঠে। অৱশ্যেত ওৱেন্ডি, মাইকেল আৰু জন পিটাৰৰ লগত নেভাৰলেণ্ডলৈ যাবলৈ মাস্তি হয়। পিটাৰে টিংকাৰবেলৰ কথা পাহৰিয়েই গৈছিল। শেষ মুহূৰ্তত খিৰিকিৰে ওলাই যোৱাৰ সময়তহে তাৰ টিংকাৰবেলৰ কথা মনত পৰিল। ড্ৰঞ্জাৰৰ ভিতৰৰ পৰা টিংকাৰবেলক উলিয়াই অনা হ'ল। পিটাৰে যাদুকৰী ধূলি ওৱেন্ডি, মাইকেল আৰু জনৰ গাত ছচিয়াই দিলৈ। ওৱেন্ডিৰ ঘৰত থকা কুকুৰ নানাই ল'ৰা-ছোৱালীকেহটাৰ লগত বিপদজনক কিবা হোৱাৰ অনুমান কৰি ভুকি ভুকি ওৱেন্ডিহঁতৰ মাক-ডেউতাকৰ পাট্টিলৈ ধুমুহাৰ দৰে সোমাই যায়। মাক-ডেউতাকেও লৰা-চপৰা কৰি কোঠালৈ আহে। কিন্তু ইতিমধ্যেই বহু দেৱি হৈ গৈছিল। ওৱেন্ডি, মাইকেল আৰু জনক লৈ পিটাৰ পেন উধাও হৈছিল।

বহু দুর্যোগৰ অস্তত ওৱেন্ডি, জন আৰু মাইকেল পিটাৰৰ নেভাৰলেণ্ডৰ দীপ এটিত উপস্থিত হয়। ইয়াতে পিটাৰ পেনৰ লগত থাকে ‘হেৰোৱা শিশুবোৰ’ (the lost children)। কিশোৰী ওৱেন্ডিয়ে মাক এজনীৰ দৰে এই শিশুসকলৰ প্রতিপালন আৰম্ভ কৰে। ওৱেন্ডি, মাইকেল আৰু জনে নেভাৰলেণ্ডত প্রতিটো দিনেই নতুন নতুন অভিযানেৰে পাৰ কৰিবলৈ ধৰে। পিছে দীপটো বিপদমুক্ত নহয়। পিটাৰৰ আজন্ম শক্র কেপ্টেইন হকে (Captain Hook) অহৰহ পিটাৰ আৰু পিটাৰৰ লগৰীয়াৰোক বন্দী কৰিবলৈ সুযোগ বিচাৰি ফুৰিছে। পিটাৰ আৰু ওৱেন্ডিৰ মাজৰ বন্ধুত্ব দেখি টিংকাৰবেলোৰো লাহে লাহে মন বেয়া হৈ আহিবলৈ

ধৰে। ওৱেন্ডিৰ মাজে মাজে মাক-ডেউতাকলৈ মনত পৰে। জন আৰু মাইকেলে নিজৰ ঘৰখনৰ কথা পাহৰিব ধৰিছে। ওৱেন্ডিৰ চিন্তা লাগে। পিছে ঘৰলৈ উভতি যোৱা কথা ক'লেই পিটাৰৰ ঠেহ লাগে। পিটাৰে ওৱেন্ডি যোৱাটো নিবিচাৰে। আনকি ওৱেন্ডি ডাঙৰ হোৱাটোও নিবিচাৰে। ল'ৰা-ছোৱালী তিনিটা অবিহনে বিষঘ জীৱন যাপন কৰা ডালিং দম্পতীয়ে সিহঁতক ঘূৰাই পায়নে? কেপ্টেইন হকে পিটাৰ ওৱেন্ডিহঁতৰ জীৱনত কি কি আহকালৰ সৃষ্টি কৰে? নিজৰ ভালপোৱা প্ৰমাণ কৰিবলৈ টিংকাৰবেলে কি ধৰণৰ সৰ্বোচ্চ ত্যাগৰ উদাহৰণ দিয়ে? সময়ৰ লগে লগে এগৰাকী মহিলাত পৰিণত হোৱা ওৱেন্ডি আৰু পিটাৰৰ সম্পর্ক কেনেকুৰা হয়? জে. এম. বেৰীৰ (J.M. Barrie) বিশ্ময়কৰ আৰু যুগ যুগ ধৰি পঢ়ুৱৈক মুঝ কৰি অহা শিশু-কিশোৰ উপন্যাস পিটাৰ পেনৰ কাহিনীভাগে এই প্ৰশ়াসনোৰ উত্তৰ দিছে।

১৯০৪ চনত প্ৰকাশ পোৱা ‘পিটাৰ পেন’: দা বয় হ উদ নট প্ৰো আপ’ হ'ল জে. এম. বেৰীৰ নিজৰ জীৱনৰ এটি স্পৰ্শকাতৰ ঘটনাক কেন্দ্ৰ কৰি লিখা এখন কিতাপ। বিকিপেডিয়াৰ ১০০ খন জনপ্ৰিয় গুৰুত্বৰ তালিকাতো পিটাৰ পেনে স্থান লাভ কৰিছে। প্ৰথমেই জে. এম. বেৰীয়ে নাটক হিচাপত কিতাপখন লিখি উলিয়াইছিল যদিও পিছলৈ তেওঁ শিশু উপন্যাস হিচাপে কিতাপখন প্ৰকাশ কৰে। ১৪ বছৰ বয়সত দুৰ্ঘটনাত মৃত্যুবৰণ কৰা কাকায়েক ডেভিদৰ সৃষ্টি আৰু ডেভিদৰ কথা ভাবি উদাস হৈ দিন-ৰাতি কঢ়োৱা মাকৰ বিষঘতাক হৃদয়ত বাখিয়েই জে. এম. বেৰীয়ে লিখি উলিয়াইছিল কাহানিও ডাঙৰ নোহোৱা ল'ৰাজনৰ এই অমৰ কাহিনী। ♦

কুইজৰ উত্তৰসমূহ

- ১) আগাথা ক্রিস্টি (Agatha Christie) | ২) টিন্টিন (Tintin) | ৩) গীদাল বা গীতাল | ৪) বৰ্ষণ সাগৰ (Mare Imbrium or Sea showers) | ৫) কনচেঁ | ৬) লে কুর্জিয়েৰ (Le Corbusier) | ৭) ৰেডক্ৰছ (Red Cross) | ৮) বিৎ অৰ ফায়াৰ (অগ্ৰিবলয়) | ৯) বিদ্রোহী কৰি (প্ৰসংগলাল চৌধুৰী) | ১০) নেগচুন | ১১) মহেশ ভূপতি | ১২) ঝুম্পা লাহিড়ী | ১৩) হেলেন কেলাৰ | ১৪) জাৰ্মান | ১৫) হিপ'ক্রেটিছৰ | ১৬) ১৪টা | ১৭) ইউনাইটেড বাই ইম'চন | ১৮) ডাঃ বৰেশ চৰ্দ ডেকা | ১৯) ২১ মাৰ্চ, ২৩ ছেপেটম্বৰ | ২০) মুথিয়া মুৰুলিধৰণ। ♦

চুড়'কু

তলৰ আকৃতি এটাৰ ৯টা শাৰী আৰু ৯টা স্তৰের লগতে প্ৰতিটো বৰ্গক্ষেত্ৰত ১ৰ পৰা ৯লৈ সংখ্যাকেইটা এবাৰকেহে বহিব।

চুড়'কু ১৭৩

2	3	4	1	5	8	6	9	7
9	5	6	4	7	3	1	8	2
1	7	8	2	6	9	4	3	5
6	4	3	9	2	5	7	1	8
8	1	5	7	4	6	3	2	9
7	2	9	3	8	1	5	6	4
5	9	2	6	3	7	8	4	1
3	8	1	5	9	4	2	7	6
4	6	7	8	1	2	9	5	3

চুড়'কু ১৭৪

1	5	6	2	3	9	7	8	4
7	4	3	8	5	6	9	2	1
9	8	2	1	4	7	5	6	3
3	7	5	4	1	2	8	9	6
6	1	4	9	7	8	2	3	5
2	9	8	3	6	5	4	1	7
4	6	9	7	8	3	1	5	2
5	2	1	6	9	4	3	7	8
8	3	7	5	2	1	6	4	9

শিক্ষার্থীসকলৰ বাবে এটি ভাল খবৰ

অন্বেষণত নতুন শিতান

মৰমৰ শিক্ষার্থীসকল

এই বৰ্ষৰ ডিছেম্বৰ মাহৰ পৰা আমাৰ বিদ্যালয়ৰ মাহেকীয়া আলোচনী ‘অন্বেষণ’ত কেৱল শিক্ষার্থীৰ লেখা প্ৰকাশ কৰাৰ বাবে কেইটামান পৃষ্ঠাৰ এটা নতুন শিতান সংযোজন কৰাৰ পৰিকল্পনা কৰা হৈছে। ইয়াৰ বাবে অন্বেষণৰ পৃষ্ঠা সংখ্যাও বৃদ্ধি হ'ব। তোমালোকে লিখা গল্প, কবিতা, প্ৰবন্ধ, অ্রমণ কাহিনী আদি বিভিন্ন বিষয়ক লেখা এই শিতানত প্ৰকাশ কৰা হ'ব। নিজে অঁকা মানসম্পন্ন ছবি, নিজে তোলা আলোকচিত্ৰ আদিও এই শিতানত প্ৰকাশ কৰা হ'ব।

তোমালোকৰ এনে লেখা, ছবি, আলোকচিত্ৰ আদি একেটা খামত ভাৰতী ‘অন্বেষণ’ৰ সম্পাদনা কক্ষত জমা দিব পাৰিব। লেখাসমূহ পৰিষ্কাৰ কাগজৰ এটা পিঠিত পৰিপাটিকৈ লিখিবা আৰু নিজৰ নাম, শ্ৰেণী, শাখা, ৰোল নম্বৰ আৰু জমা দিয়া তাৰিখ লেখাটোৰ শেষ পৃষ্ঠাত উল্লেখ কৰিবা। ছবি, ফট' আদিৰ লগতো একোখন সুকীয়া কাগজত নিজৰ নাম, শ্ৰেণী আদি লিখি দিবা।

তোমালোকৰ পৰা আমি উৎসাহজনক সঁহাৰি পাম বুলি আশা কৰিছোঁ।

চুড়'কু ১৭৫

3	4			6		2		9
2		8	4	9				6
	2		3	1				
			4				1	
					2	5		4
9				5	1	4		3
4		3		7		6	8	

ভোলানাথ বৰুৱা

■ পঞ্জৰী গোস্মামী

নিজৰ সামৰ্থ্য অনুযায়ী অসম
আৰু অসমীয়াৰ বৃহত্তৰ স্বার্থত
উপাৰ্জিত সম্পদ দান কৰি দানবীৰ
সন্মান লাভ কৰা এজন অসমীয়া
হৈছে ভোলানাথ বৰুৱা।

গুৱাহাটীষ্ঠিত ঐতিহ্যমণ্ডিত
ভোলানাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ে (বি.
বৰুৱা কলেজ) তেওঁৰ স্মৃতি বহন
কৰে।

নগাঁৰৰ পুৰণিগুদামত ১৮৫৩
চনৰ ২৩ মে' তাৰিখে ভোলানাথ বৰুৱাৰ জন্ম হয়।
বাল্য কালতেই পিতৃ ঘনশ্যাম বৰুৱাৰ বিয়োগ হোৱাত
তেওঁ গুৱাহাটীলৈ আহি সেই সময়ৰ প্ৰথ্যাত ব্যৱসায়ীক
প্ৰতিষ্ঠান মেচাৰ্ছ বৰুৱা ফুকন ব্ৰাদাৰ্ছত মাহে ৩০ টকীয়া
চাকৰিত কাম কৰিবলৈ লয়। তাৰে কাঠৰ কাৰবাৰত
পিছলৈ ভোলানাথ বৰুৱা মেনেজাৰ হৈছিলগৈ। কাঠৰ
ব্যৱসায়ৰ বিভিন্ন কথা শিকি তেওঁ ১৮৯০ চনত
কলকাতালৈ গৈ কাঠৰ ব্যৱসায়ী এজনৰ লগত কাম
কৰিবলৈ লয়। এইদৰে দুপইছামান ঘটি ১৮৯৪ চনত
ওড়িয়াত নিজাৰবীয়াকৈ কাঠৰ কাৰবাৰ আৰম্ভ কৰে
আৰু কম দিনৰ ভিতৰতে ‘টিস্বাৰ প্ৰিন্স অৰ
বেংগল’কপে পৰিচিত হয়। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ
বিভিন্ন ব্যৱসায়ত হাত দিয়ে আৰু সফলতাও লাভ
কৰে। উল্লেখ্য যে ৰসৱাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাও
এসময়ত তেওঁৰ সহযোগী ব্যৱসায়ী আছিল। তেওঁৰ
ব্যক্তিত সম্পর্কত ৰসৱাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই
কৈছিল, “খুহুটীয়া কথা, ৰঙিয়াল কথা আৰু ঘাইকৈ
লোকৰ মন আকৰ্ষণ কৰিব পৰা কথা আৰু ব্যৱহাৰেৰে
তেওঁ মোক বশ কৰি পেলালৈ।”

পিছলৈ তেওঁৰ ব্যৱসায়ৰ কলেৰ ইমান বাঢ়িল
যে তেওঁ এটা লিমিটেড কোম্পানী খুলি কলকাতাৰে

প্ৰথ্যাত মাৰ্টিন কোম্পানীক মেনেজিং
এজেণ্ট নিয়োগ কৰিছিল। কলকাতা, দিল্লী
আৰু চিমলাৰ প্ৰায় দহখনমান ঠাইত
ভোলানাথ বৰুৱাৰ নিজা ঘৰ-বাৰী
আছিল।

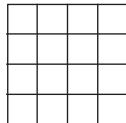
ভোলানাথ বৰুৱা ইমান ডাঙৰ
ব্যৱসায়ী হৈও নিজৰ ভাষা, জাতি, গাঁও
একো পাহৰা নাছিল। কলকাতাত
অসমীয়া উদ্যমী যুৱক লগ পালে পকেটৰ
পইছা দি তেওঁ সহায় কৰিছিল। হেমচন্দ্ৰ
গোস্মামীয়ে যুগুতাই উলিওৱা ‘অসমীয়া সাহিত্যৰ
চানেকি’ প্ৰকাশৰ বাবে তেওঁ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়লৈ
দহ হাজাৰ টকাৰ অনুদান আগ নবঢালে আজি আমি
ভাষা বক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত হয়তো বহুৰ পিছুৱাই
থাকিলোঁহৈতেন। যোৰহাটত ‘প্ৰিন্স অৰ রেলচ’ নামে
এখন প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ প্ৰতিষ্ঠান স্থাপন কৰিবলৈ তেওঁ
অসম চৰকাৰক এক লাখ টকা দিছিল। অসমৰ প্ৰাথমিক
শিক্ষাৰ বিকাশৰ বাবে তেওঁৰ হাওৰাত থকা সমস্ত স্থাৱৰ
সম্পত্তি অসম চৰকাৰলৈ আগবঢাই গৈছিল। কলিকতা
বিশ্ববিদ্যালয় আৰু কাশী হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উন্নয়নৰ
বাবে তথা বিশাখাপটনমত হাস্পাতাল নিৰ্মাণৰ বাবেও
তেওঁ বহু টকাৰ অনুদান দিছিল।

ভোলানাথ বৰুৱাৰ কোনো উচ্চশিক্ষা নাছিল।
জানিব পৰা মতে তেওঁ প্ৰথম শ্ৰেণীলৈহে পঢ়িছিল।
কিন্তু শিক্ষা আৰু শিক্ষিতৰ প্ৰতি তেওঁৰ পৰম শ্ৰদ্ধা
আছিল। চিৰকুমাৰ ভোলানাথ বৰুৱাই জীৱনৰ সমস্ত
উপাৰ্জন সামাজিক কল্যাণৰ হকে বিলাই দিছিল।
১৯১৮ চনমানৰ পৰা শাৰীৰিক অসুস্থতাৰ হেতু তেওঁ
কামৰ পৰা অৱসৰ লয় আৰু ১৯২৩ চনৰ ৩০ মে'
তাৰিখে তেওঁৰ পৰলোকপ্ৰাণি ঘটে। উল্লেখযোগ্য যে
বিচিত্ৰ চৰকাৰৰ পৰা কাইজাৰ-ই-হিন্দ সন্মানেৰে
সন্মানিত তেৱেই একমাত্ৰ অসমীয়া। ♦

মানসিক সামর্থ্য বিকাশ

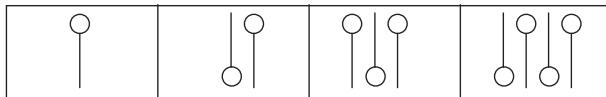
■ বৰীজ্জি বৰ্মন

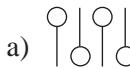
1. তলৰ চিত্ৰটোত মুঠতে কিমানটা বৰ্গ আছে?

- a) 16   b) 17   c) 26   d) 30

2. তলৰ চিত্ৰটোৱ শেষৰ খালী বাকচটোত কোনটো চিত্ৰ বহিব?

- a)   b)   c)   d)

3. এটা খেল প্রতিযোগিতাত অংশগ্রহণ কৰা প্রতিটো দলেই আন প্রতিটো দলৰ লগত এখনকৈ খেল খেলিব লগা হ'ল। যদি মুঠ খেলৰ সংখ্যা 66 হয়, তেন্তে অংশগ্রহণ কৰা দলৰ সংখ্যা কিমান?

- a) 12   b) 33   c) 11   d) 10

4. তলৰ সম্পৰ্কটোৱ * চিনিৰ ঠাইত একাদিক্রমে কি কি চিন বহুবালে সম্পৰ্কটো শুন্দ হ'ব?

$$15 * 24 * 3 * 6 * 17$$

- a) +, \div, -, =   b) +, \times, =, \div   c) -, \times, =, +   d) -, \div, +, =

5. তলৰ অনুক্ৰমটোৱ ‘?’ চিনিৰ ঠাইত কি সংখ্যা বহিব?

$$2, 15, 41, 80, ?$$

- a) 111   b) 120   c) 121   d) 132

6. যদি ‘LEADER’ শব্দটো সংকেতত ‘20-13-9-12-13-26’ বুলি লিখা হয়, তেন্তে সেই সংকেতত ‘LIGHT’ শব্দটো কি ধৰণে লিখা হ'ব?

- a) 20-16-17-15-27   b) 20-15-16-18-23   c) 20-17-15-16-28   d) 20-16-15-17-22

7. ইংৰাজী বৰ্ণমালাত সৌঁফালৰ পৰা দশম স্থানত থকা আখবটো কি?

- a) P   b) Q   c) R   d) S

8. অমিলটো বাছি উলিওৱা :

- a) HGFED   b) PONML   c) NLKJI   d) TSRQP

উত্তৰসমূহ :

1. d   2. b   3. a   4. a   5. d   6. c   7. b   8. c

ভূপেন হাজৰিকাৰ কেইচিমান বিখ্যাত গীতৰ আঁৰৰ কাহিনী

■ হিমাদ্রী বৰা

অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ সংগীত
জগতৰ এক উজ্জ্বল জ্যোতিষ্ঠ
ড° ভূপেন হাজৰিকা। গীতৰ
মাজেৰেই তেওঁ অসমীয়া সংগীতৰ
এক বৰ্ণময় যুগৰ সৃষ্টি কৰি তৈৰ
গৈছে। অসামান্য প্ৰতিভাৰ গৰাকী ড°
ভূপেন হাজৰিকাৰ প্ৰতিটো গীতৰে
আছে স্বকীয় বিশেষত্ব। তেওঁৰ
গীতত অসমৰ সামাজিক জীৱনৰ
বাস্তৰ ছবি প্ৰকাশ পোৱাৰ লগতে
পাহাৰ-ভৈয়াম, বিভিন্ন জাতি-
জনজাতিৰ মাজত সমন্বয় সাধনৰ
প্ৰয়াসো দেখিবলৈ পোৱা যায়।
ড° হাজৰিকাৰ গীতত জাতীয়
চেতনা, ঐতিহ্য-পৰম্পৰা, প্ৰেম বিষাদ আদি বিভিন্ন
দিশ প্ৰতিফলিত হৈছে। গীতৰ জৰিয়তেই তেওঁ
সমাজত চলি আহা শোষণ-নিষ্পেষণৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ
সাব্যস্ত কৰিছে।

গীতসমূহত অংকিত ছবিসমূহে প্ৰকাশ কৰে
ভূপেন হাজৰিকাৰ আশাৰাদী দৃষ্টিভঙ্গী আৰু জীৱন
প্ৰেমৰ গভীৰতা। চিৰযুগমীয়া টো তুলি তেওঁৰ
গীতবোৰে সমাজৰ বুকুত চিৰ নতুন পানচে হৈ উটি
যায় এক লক্ষ্যৰ অভিমুখে।

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ শব্দবিন্যাস আৰু
প্ৰকাশভঙ্গীৰ লগতে যাদুকৰী কঢ়িৰে নিগৰিত প্ৰতিটো
গীতেই শ্ৰোতাৰ অতিকে প্ৰিয় হোৱাৰ লগতে সকলোৰে
হৃদয়ত স্থান দখল কৰিবলৈও সক্ষম হৈছে। তেওঁৰ
গীতবোৰৰ সৃষ্টিৰ আঁৰত বহতো আকৰ্ষণীয় কাহিনী
আছে। বিভিন্ন সময়, বিভিন্ন পৰিৱেশত গীতসমূহৰ সৃষ্টি

হৈছিল। সকলো শ্ৰোতাৰে
সহজতে মন জয় কৰিব পৰা,
সকলোৱে সততে গুণগুণাই
থকা তেনে কেইচিমান যুগজয়ী
গীতৰ আঁৰৰ কিছু কথা ক'বলৈ
চেষ্টা কৰা হৈছে।
“অগ্ৰিযুগৰ ফিৰিঙ্গতি মই
নতুন অসম গঢ়িম
সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব
পুনৰ ফিৰাই আনিম
নতুন ভাৰত গঢ়িম।”

শীৰ্ষক গীতটো
হাজৰিকাদেৱৰ দ্বিতীয় স্বৰচিত
গীত। বচনাৰ কাল ১৯৩৯ চন।

সেই সময়ত দ্বিতীয় মহাসমৰৰ বিভীষিকাময় পৰিবেশ
আৰু ভাৰতৰ স্বাধীনতাৰ হকে অবিৰত সংগ্ৰাম চলি
আছিল। তেওঁৰ মতে সেই সময় আছিল অগ্ৰিযুগ। তেওঁ
নিজকে সেই অগ্ৰিযুগৰ এটি মাত্ৰ ফিৰিঙ্গতি হিচাপে
উপলব্ধি কৰিলে। যি ফিৰিঙ্গতিয়ে জাতি-ধৰ্ম-ভাষাৰ
বিভেদক পুৰি নাশ কৰি সকলোৱে অস্তৰত প্ৰেম আৰু
ভাতৃছৰোধৰ ভাৰ জগাই তুলিব পাৰে। জন্মভূমি
অসমৰ বুকুত সকলো জনগোষ্ঠীকে লৈ এখনি সাম্যৰ
সৰগ প্ৰতিষ্ঠা কৰা আৰু সৰ্বহাৰাসকলৰ বাবে এখন
শাস্তিপূৰ্ণ সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ মানসেৰে তেওঁ এই
গীতটো বচনা কৰিছিল। এই গীতটো বিষুপ্রসাদ
ৰাভাদেৱে ‘চিৰাজ’ বোলছ'বিত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিছিল। কিন্তু
বোলছ'বিখনত ‘নতুন ভাৰত গঢ়িম’ শাৰীটো ‘নতুন
অসম গঢ়িম’ বৰপে ব্যৱহাৰ কৰা হ'ল।

বিশেষ নিবন্ধ

“গীতৰে সেমেকা বাতি...”

সেমেকা শীতৰে বাতি...”

শীর্ষক গীতটি ভূপেন হাজৰিকাদেৱে ১৯৬৯ চনৰ

১৬ ডিছেম্বৰ তাৰিখে মাজনিশা গুৱাহাটীত বচনা কৰিছিল। সেইদিনা গুৱাহাটীত অহিংস আন্দোলনৰ নেতা খান গফুৰ খাঁৰ এক ভাষণত তেওঁ শুনিবলৈ পালে—দীঘিনীয়া সংগ্রামৰ ফল স্বাধীনতা ‘ভিখাৰী স্বাধীনতা’ হ'ল, সমাজত মিলাপ্রীতি নোহোৱা হ'ল, মানৱীয়তা নোহোৱা হ'ল ইত্যাদি ইত্যাদি। কথাবোৰ শুনাৰ লগে বধিতসকলৰ নিৰাপত্তাইনতাৰ কথাই হাজৰিকাদেৱেৰ দেহ-মন জোকাৰি গ'ল। গীতৰ জৰিয়তে সমগ্ৰ মানবজাতিক একতাৰে বাঞ্ছিবলৈ আৰু দিন-হাজীৰা কৰা লোকসকলৰ মনৰ খং, ক্ষোভ, দুখৰ সমভাগী হৈ তেওঁ গাইছিল— “মিঠা যেন এটি নিৰাপত্তা হওঁ/ নিৰাপত্তা হওঁ, নিৰাপত্তা হওঁ।” এইখনিৰ পিছৰ স্তৱকটো তেওঁ কিছুদিনৰ পিছত বচনা কৰিছিল। অসমৰ সুকণ্ঠী গায়িকা দীপালী বৰঠাকুৰৰ কঠৰুন্দ হোৱাত তেওঁ মনত বৰ দুখ পাইছিল আৰু সেয়ে লিখিছিল—

“গীতৰে সেমেকা বাতি/কঠৰুন্দ কোনো
সুগায়কৰ/প্ৰভাত আনিব পৰা/আথচ নোগোৱা/এটি
অমৰ গীতৰ/মই যেন এটি সুধাকঠ হওঁ।”

১৯৫২ চনত আটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ মাজত
জাহাজত বহি হাজৰিকাদেৱে লিখিছিল—

“সাগৰ সংগমত কতনা সাঁতুৰিলোঁ

তথাপিতো হোৱা নাই ক্লান্ত।” শীর্ষক গীতটি।

গীতটি সৃষ্টি কৰিছিল তেওঁ মহাসাগৰৰ বুকুত। ভূপেন হাজৰিকাদেৱে দেশ-বিদেশ ঘূৰি ফুৰে জাহাজেৰে। এবাৰ নিউয়াৰ পৰা ছাউড়াম্পটন নামৰ ঠাইলৈ জাহাজেৰে আহি থাকোঁতে আটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ শান্ত ৰূপ দেখি বিমোহিত হৈ পৰিছিল। কিন্তু তেওঁৰ দুদিনীয়া যাত্রাত মহাসাগৰৰ শান্ত ৰূপে সৃষ্টিৰ প্ৰেৰণা আনি দিছিল। আটলাণ্টিক মহাসাগৰৰ বুকুত তেওঁৰ মনৰ কথাবোৰ প্ৰশান্ত মহাসাগৰৰ লগত ৰিজনি দি

গীতটি বচনা কৰিছিল। সামাজিক জীৱনটোক তেওঁ প্ৰশান্ত মহাসাগৰৰ ৰূপৰ লগত তুলনা কৰিছিল। নিজৰ দেশলৈ ওভতাৰ কথাই মাজে মাজে তেওঁৰ মনত ক্ৰিয়া কৰিছিল। আনহাতে আৰ্থিক চিন্তাই হওক বা অনিশ্চয়তাৰ বাবেই হওক নানা বিধা-বন্দৰ আৰু সন্দেহে তেওঁৰ মন আন্দোলিত কৰিছিল। সেয়ে তেওঁ প্ৰথম চাৰিটা শাৰীৰ লিখিছিল যে তেওঁ কেতিয়াও ক্লান্ত হোৱা নাই। তেওঁ নিজকে জীৱন সংগ্রামত ক্লান্ত নোহোৱা এজন নিৰৱ সাধকৰণে গীতটোত প্ৰকাশ কৰিছে। এই গীতটো তেওঁৰ জীৱনৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ আৰু প্ৰিয় গীত। এই গীতটোতেই তেওঁৰ জীৱনৰ নিৰৱ সাধনাৰ দৰ্শন নিহিত হৈ আছে।

১৯৬৪ চনৰ ৩ এপ্ৰিলত ভূপেন হাজৰিকাদেৱে লিখা “মদাৰৰে ফুল হেনো পূজাতো নেলাগে...” শীর্ষক গীতটিৰ আঁৰত এটি বৰ মনোৰম কাহিনী আছে। তেওঁৰ মতে কোনোৱা এচাম চকু-চৰহাঁই তেওঁক আৰু তেওঁৰ গীতসমূহক মদাৰ ফুলৰ লগত তুলনা কৰিছিল। তেওঁৰ জনপ্ৰিয়তাক প্ৰতিহত কৰিবলৈ কোনো হতাশগ্রাস্তই এনে ধৰণৰ মন্তব্য কৰা বুলি তেওঁ ভাৰিক কৰিছিল। গতিকে তেওঁ সেইসকল লোকৰ লগত মিছাতে চৃপতি মাৰি নিজৰ সময় আৰু শক্তিৰ অপচয় কৰা নাছিল। তেওঁক সমালোচনা কৰি আঞ্চলিক পোৱা সেই লোকসকলৰ উন্নৰ দিছিল উন্ন গীতটিৰ জৰিয়তে। সেই বছৰৰে গুৱাহাটীৰ ভৱনমুখৰ বিহু সন্ধিলনীত তেওঁ গালে...

“সঁচা সৰু মানুহ যদি বঙা মদাৰ হয়

মদাৰৰে শিখা যদি হাতে হাতে লয়।

তেতিয়াহে সমাজ-আকাশ জ্যোতিৰে ভৱিব
জ্যোতি লাগে এন্ধাৰকে নাশ কৰিবলৈ...”

বিশাল ব্যক্তিত্ব আধিকাৰী ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱেৰ গীতৰ এক সুকীয়া আমেজ আছে। শিশু এটিৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সকলো বয়সৰে লোকৰ মন-প্ৰাণ আলোড়িত কৰে তেওঁৰ গীতৰ কথা, গীতত প্ৰকাশিত ছবি আৰু সুৱে। ♦♦♦

(এই লেখাটোৰ লগত সংযোজিত ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ চিৰখন অংকন কৰিছে

অসম জাতীয় বিদ্যালয়ৰ দশম শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰী দেৱাশ্রমতি বৰাই।)

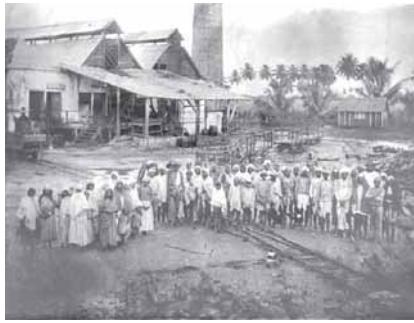
গিরমিট ব্যবস্থা আৰু ভাৰত

■ ৰঞ্জিমা শৰ্মা

াৰিচিহ্ন শাসনৰ অধীনত প্ৰচলিত এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ ব্যৱস্থা আছিল গিৰমিট ব্যৱস্থা। গিৰমিট শব্দটো ইংৰাজী এগ্রিমেণ্ট (Agreement) শব্দৰ পৰা অহা, যাৰ অৰ্থ হ'ল চুক্তি। ৰিচিছ সান্নাজ্যত দাস ব্যৱস্থাৰ বিলুপ্ত হোৱাৰ পিছতেই ৰিচিছে চুক্তি কৰি বিভিন্ন ঠাইৰ শ্ৰমিকক উপনিবেশসমূহত মজদুৰি কৰিবলৈ পঠিয়াইছিল। এয়াই গিৰমিট ব্যৱস্থা।

আমাৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষতো গিৰমিট ব্যৱস্থাৰ প্ৰচলন আছিল। এই ব্যৱস্থাৰ অধীনত ভাৰতৰ প্ৰায় দহ লাখতকৈ অধিক লোকক পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইত কুঁহিয়াৰ খেতি কৰিবলৈ পঠিওৱা হৈছিল। উনবিংশ আৰু বিংশ শতকাৰি আৰম্ভণিতে ভাৰতবৰ্ষৰ বহুতো শ্ৰমিকক ইউৰোপীয় উপনিবেশসমূহত কাম কৰিবলৈ ৰিচিছ চৰকাৰে পঠিয়াইছিল। ৰিচিছে ভাৰতীয় শ্ৰমিকসকলক ফিজি, মৰিছছ, দক্ষিণ আফ্ৰিকা, কেৰিবিয়ান দ্বীপপুঞ্জ আদি বিভিন্ন ঠাইত কুঁহিয়াৰ খেতি কৰাৰ বাবে প্ৰেৰণ কৰিছিল।

১৯ শতকাত আৰম্ভ হোৱা গিৰমিট ব্যৱস্থা ভাৰতবৰ্ষত বহু বছৰ ধৰি প্ৰচলিত হৈ আছিল। ১৮৭৯ চনৰ মে' মাহৰ ১৫ তাৰিখে ভাৰতবৰ্ষৰ বিহাৰ, উত্তৰ প্ৰদেশ আদি অঞ্চলসমূহৰ পৰা প্ৰায় ৫০০ মান শ্ৰমিক ফিজি নামৰ দ্বীপটোলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয় আৰু প্ৰায় ৩৭ বছৰৰ ভিতৰত অৰ্থাৎ ১৯১৬ চনলৈ ভাৰতবৰ্ষৰ পৰা প্ৰায় ৬০,০০০ তকৈও অধিক শ্ৰমিক এই দ্বীপটোলৈ প্ৰেৰণ কৰা হয়। বিভিন্ন ধৰ্ম, জাতি, ভাষাৰ লোকসকল ৰিচিছৰ এই অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাৰ অংশীদাৰ হয়। প্ৰায় ৪২ খন জাহাজেৰে ভাৰতবৰ্ষৰ এই শ্ৰমিকসকলক ফিজি দ্বীপলৈ প্ৰেৰণ কৰা হৈছিল। ভাৰতীয়

শ্ৰমিকসকলে এই অঞ্চলসমূহত ইউৰোপীয়সকলক অৰ্থনৈতিকভাৱে সহায় কৰিবলৈ গৈ নিজেই অৰ্থনৈতিক শোষণৰ বলি হৈছিল। বিভিন্ন চৰ্তৰ ভিত্তিত এই শ্ৰমিকসকলক কামত নিয়োজিত কৰা হৈছিল। তেওঁলোকক কামৰ বিনিময়ত

অতি কম মজুৰি প্ৰদান কৰা হৈছিল। ৰাতিপুৰা অতি সোনকালেই তেওঁলোকে কাম আৰম্ভ কৰিবলগীয়া হৈছিল। দিনৰ অধিক সময় তেওঁলোকে কামত নিয়োজিত হ'বলগীয়া হৈছিল। এনেদৰে ৰিচিছৰ এক শোষণ নীতিৰ সমূখ্যীন হ'বলগীয়া হৈছিল ভাৰতীয় লোকসকল।

ৰিচিছে আৰম্ভ কৰা এই অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাৰ ভাৰতীয় লোকসকলে সজোৱে প্ৰতিবাদ কৰিছিল। ভাৰতীয় লোকসকলৰ ওপৰত চলা ৰিচিছৰ শোষণ আৰু অত্যাচাৰক ভাৰতীয়সকলে মানি লোৱা নাছিল আৰু ইয়াৰ তীব্ৰ বিৰোধিতা কৰিছিল। ইয়াৰ পৰিপ্ৰেক্ষিততেই ৰিচিছে ১৯১৯ চনত এই ব্যৱস্থাৰ সামৰণি পেলালে।

স্বাজোন্তৰ ভাৰতবৰ্ষত ভাৰত চৰকাৰে আন আন ঠাইত কাম কৰিবলৈ যোৱা শ্ৰমিকসকলৰ সুৰক্ষা, নিৰাপত্তা আৰু অধিকাৰৰ বিষয়টোৰ ওপৰত অধিক মনোনিৰেশ কৰিছে। এই উদ্দেশ্যে ভাৰত চৰকাৰে ১৯৮৩ চনত ইণ্ডিয়ান ইমিগ্ৰেশন এক্ট (Indian Emigration Act) নামৰ আইন এখন গ্ৰহীত কৰে, যাৰ মুখ্য উদ্দেশ্যই হৈছে আন আন ঠাইত কামত নিয়োজিত ভাৰতীয় শ্ৰমিকসকলৰ ওপৰত চলা সকলো ধৰণৰ শোষণ আৰু অত্যাচাৰ বন্ধ কৰি শ্ৰমিকসকলৰ অধিকাৰ আৰু নিৰাপত্তা সুনিশ্চিত কৰা। ♦

■ Pallavi Dutta

Why do milk boils over?

We have often experienced milk boiling over and spilling. Why does this happen? Well, milk is not an ordinary liquid. It is a mixture of tiny globules (round particles) of fat and casein, (a type of protein) which does not get dissolve in water but disperses in water. When milk is heated, its constituents get separated and some of its components like cream floats up because it is very light in weight. After some heating, a membrane-like layer of fat and casein is formed at the

top. The process of heating also turns some water content of the milk into water vapour. More heat produces more water vapour which pushes up the layer. As the pressure below the layer increases,

the rising bubbles of water vapour makes the milk and some cream spill out. This happens because the layer at the top of the milk prevents the water vapour from escaping. However, if the layer of fat or cream is removed, level of the liquid recedes. ♦

Why don't seas overflow?

Heavy rainfall leads to flooding of rivers. This happens because the amount of water in the river overing rain becomes too huge to remain within the boundaries of the river banks. Therefore, the water spills into the land.

The seas also receive a lot of rain and in addition, the rivers also flow into them. Despite this, the seas don't overflow. Why? It is because seas lost as much water as they receive through the process of evaporation.

Our earth is also known as "the water planet". About 70% of the surface of the earth is covered by water. That is, our planet contains about 1.36 billion metric

tones of water. However, this quantity of water remains unchanged. It is neither added to nor subtracted from earth because it is in constant motion— cycling through the ocean, the air, the land and back to the ocean again. This process is also known as hydrologic cycle. That is why seas and oceans are never in danger of overflowing even though they contain abut 97.2% of the earth's water.

Although much of the rain falls into the sea, a good amount falls on the land and sups into the soil as groundwater. Further, some amount falls into ponds and lakes and some into rivers. ♦

A Midsummer Night's Dream

■ Bhaktimala Saikia

(Continued from 8th year, 9th Issue, October, 2021)

Lysander and Demetrius were now rivals for the love of Helena. Poor Helena thought both of them were making fun of her. She was angry upon them. Hermia was angry too. She was astonished to see that both her lovers had transferred their love to Helena. The two bosom friends were now enemies.

Unseen by the lovers, Oberon and Puck were observing them. Oberon ordered Puck to fill the night with thick fog so that the lovers would be separated from each other. Once they are asleep, Oberon ordered Puck to drop a little juice from a different flower on Lysander's eyelids. When he awakes, he'll forget everything. He would only remember his love for Hermia. All four of them would think that they had a strange dream.

Meanwhile, Titania was asleep in her bower. Not far away, a stupid country fellow named Bottom lost his way in the wood. Out of tiredness he had fallen asleep. Oberon went up to him. He put an ass's head over Bottom's head. When he awoke, he wandered about and reached Titania's bower.

As soon as Titania opened her eyes she fell in love with Bottom. She expressed her love to him and asked him to stay there with her. She ordered four of her fairies to take care of Bottom. Bottom was well looked after by the fairies.

Just then, Oberon came upon Titania

and Bottom. Bottom was asleep in the arms of Titania. He laughed loudly at Titania's folly. Titania was ashamed. She agreed to let Oberon have the boy.

Oberon took pity on her. He released her from the magic spell and removed the ass's head from Bottom. Oberon and Titania were friends again. He told her everything about the lovers. They both went to see the end of their adventures.

They found the lovers sleeping near each other. Puck had dropped the juice on Lysander's eyes. Hermia woke first and gazed at Lysander. When Lysander opened his eyes, he saw her and once again fell in love with her. Helena and Demetrius woke up a little later. Demetrius was in love with Helena. The ladies were close friends again. So were the men. What had happened in the night seemed unreal to them. They thought it to be a dream.

Just then Duke Theseus and his queen came hunting along with Egeus to the wood. The duke met the lovers and wanted to know what all four of them were doing there. Lysander confessed everything. Demetrius too expressed his love for Helena. The duke was happy, Egeus agreed to the marriage of Hermia and Lysander.

Oberon and Titania were delighted with the happy ending. As a result there was a great celebration in Athens and in the fairyland for the wedding of these four lovers. ♦

বিশ্ব আটইতকৈ সুখী দেশখন

■ অপর্ণা দেৱী

অনুভূতিবোৰ পৰিমাপ কৰিব বা জুখি উলিয়াব নোৱাৰি। সুখ-দুখ আদি অনুভূতি অনুভূতিবোৰ হ'ল মানসিক ধাৰণা। প্ৰত্যেকে নিজে নিজৰ মনতহে সেই ধাৰণাসমূহৰ উপস্থিতি অনুভূতি কৰিব পাৰে। দেশ বা বাস্তু এখনৰ ক্ষেত্ৰত কিন্তু সুখ-দুখৰ ধাৰণা একে নহয়। সেইবাবে সমীক্ষাৰ জৰিয়তেই হওক বা তুলনামূলক অধ্যয়নৰ জৰিয়তেই হওক, সুখী দেশ বা সুখী বাস্তুক নিৰ্বাচিত কৰিব পাৰি। ঠিক সেইদৰে অসুখী বা দুখী দেশো নিৰ্বাচিত কৰি উলিয়াব পাৰি।

ৰল্ড হেপিনেছ বিপট (World Happiness Report) হ'ল এক ধৰণৰ বছৰেকীয়া প্ৰতিবেদন য'ত দেশসমূহৰ জনসাধাৰণৰ অনুভূতি প্ৰকাশ কৰা হয়। দেশখনত থাকি তাৰ জনসাধাৰণে কেনে অনুভূতি—সেই ধাৰণাৰ ভিত্তিতেই দেশখনে ৰেখিং (স্থান) লাভ কৰে। ২০১২ চনত পোনপথমবাৰৰ বাবে ৰল্ড হেপিনেছ বিপট প্ৰকাশ হৈছিল। সেই প্ৰতিবেদনৰ পৰা প্ৰতিয়মান হৈছে যে এখন দেশৰ সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত সুখ বা আনন্দ এটা বিচাৰ কৰিবলগীয়া জটিল বিষয়।

মাৰ্চ মাহৰ ২০ তাৰিখটো 'বিশ্ব সুখ দিৱস' (World Happiness Day) হিচাপে পালন কৰা হয়। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ বহনক্ষম উন্নয়ন সমাধান নেটৰকে (UN Sustainable Development Solution Network) সেয়েহে প্ৰতি বছৰে ২০ মাৰ্চ তাৰিখে এই প্ৰতিবেদনৰ বছৰেকীয়া সংস্কৰণ প্ৰকাশ কৰে।

এইবাৰো বিশ্ব দেশসমূহৰ মাজত ফিলেগু নামৰ দেশখনে চতুৰ্থবাৰৰ বাবে আটইতকৈ সুখী দেশ হিচাপে স্থান লাভ কৰিবলৈ সমক্ষম হৈছে। ফিলেগু সুখী দেশ হিচাপে পৰিগণিত হোৱাৰ কিছুমান কাৰণ আছে। ফিলেগুত অপৰাধজনিত ঘটনা একেবাৰে কৰ

হয়। এই দেশত এক সাৰ্বজনীন চিকিৎসা সেৱা ব্যৱস্থা আছে। ফিলেগুৰ বাসিন্দাসকলে নিজৰ দেশত বাস কৰি এক ধৰণৰ সুখ অনুভূতি কৰে। তেওঁলোকে এক উন্নত জীৱন ধাৰণৰ মান বৰ্তাই ৰাখিব পাৰে। ফিলেগুবাসীয়ে তেওঁলোকৰ দেশখনক লৈ সন্তুষ্ট।

সেই সন্তোষে নিশ্চয় তেওঁলোকক সুখী অনুভূতি কৰাত সহায় কৰে। তেওঁলোকৰ সংস্কৃতিয়ে তেওঁলোকক সকলো সময়তে সহযোগিতাৰ মনোভাব পোষণ কৰাৰ বাবে উৎসাহিত কৰে। দেশখনত তেওঁলোকে নিজকে সুৰক্ষিত অনুভূতি কৰে। অন্য কিছুমান বাস্তুৰ বাসিন্দাৰ নিচিনাকৈ তেওঁলোকে বাহিৰ পৃথিৱীত ঘটা ঘটনাক লৈ আতি ব্যগ্ৰ নহয়। সেইবাবে কিছুমান সমস্যা আৰু সেই সমস্যাসমূহৰ ভয়াবহতাই তেওঁলোকক তৎক্ষণাৎ স্পৰ্শ কৰিব নোৱাৰে।

ফিলেগুৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা সুপৰিচালিত। সেই দেশখনত মধ্যবিত্তীয় লোক বহুতো আছে যদিও দৰিদ্ৰ লোকৰ সংখ্যা কম। তাত যিসকল ধনী শ্ৰেণীৰ লোক আছে, তেওঁলোকে নিজৰ সা-সম্পত্তিক লৈ গৰ্বিত নহয়।

ফিলেগুত সকলো মানুভূতি বাবে প্ৰয়োজনীয় সুবিধাৰ সুবিদোবস্ত থকা দেখা যায়। সেই দেশত একেবাৰে দুখীয়া লোকজনেও উৎকৃষ্ট শিক্ষা, স্বাস্থ্যসেৱা লাভ কৰে। কোনো লোকেই যাতে গৃহহীন নহয়, সেই কথাৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিয়া হয়। সেই সকলো সা-সুবিধা, গুৰুত্বই ফিলেগুবাসীৰ মনলৈ শান্তি কঢ়িয়াই আনে। সেই শান্তিয়ে তেওঁলোকৰ মনত সুখবোধৰ জন্ম দিয়ে। আশা কৰোঁ বিশ্ব অন্য দেশবোৰলৈও ফিলেগু সুখৰ বতৰা কঢ়িয়াই আনক। ❖

বিক্রমশীলা বিশ্ববিদ্যালয়

■ ভায়োলিনা বর্মন

প্রাচীন সভ্যতাসমূহের ভিতৰত ভারতীয় সভ্যতার এক বিশেষ প্রসিদ্ধি আছে। উচ্চ শিক্ষার প্রাণকেন্দ্রস্থলে ভারতীয় সভ্যতা গুণ-গুরুমা তথা যশস্যার ক্ষেত্রত অতীজৰ পৰাই বিশ্ববিদ্যিত। বিশেষকৈ গুরুকুল শিক্ষা ব্যৱস্থা, আশ্রমকেন্দ্ৰিক শিক্ষা ব্যৱস্থাই ইয়াৰ গুৰুমা জগতব্যাপী জিলিকাই ৰাখিছে। কিন্তু যষ্ঠ শতিকাৰ পিছৰ পৰা পৰিলক্ষিত হোৱা সামাজিক, সাংস্কৃতিক কাৰকবোৰে উচ্চ শিক্ষার ক্ষেত্ৰত আমূল পৰিবৰ্তনৰ জোৱাৰ আনে। তাৰ গইনা লৈয়ে ভাৰতবৰ্যৰ বিভিন্ন প্রান্তত উচ্চ শিক্ষার বাবে বহুকেইখন বিশ্ববিদ্যালয় গঢ় লৈ উঠিছিল, যিবোৰে পৰৱৰ্তী কালত সভ্যতাৰ বিস্তৰণত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংগৰূপে থিয় দিছিল।

নালন্দা বিশ্ববিদ্যালয়, তক্ষশীলা বিশ্ববিদ্যালয় আৰু বিক্রমশীলা বিশ্ববিদ্যালয় প্রাচীন ভাৰতবৰ্যৰ তিনিখন লেখত ল'বলগীয়া শিক্ষানুষ্ঠান। পাল সাম্রাজ্যৰ বজা ধৰ্মপালে অষ্টম শতিকাত অতীজৰ মগধ আৰু বৰ্তমান বিহাৰৰ ভাগলপুৰত বিক্রমশীলা বিশ্ববিদ্যালয়খন প্রতিষ্ঠা কৰিছিল। মূলতঃ বৌদ্ধ ধৰ্মৰ শিক্ষাকেন্দ্ৰ হিচাপে বিশ্ববিদ্যালয়খনে বিশেষ পৰিচয় বহন কৰিলেও ব্ৰজনয়া বা তাৎক্ষণিক বৌদ্ধিক শিক্ষাকেন্দ্ৰৰূপেহে ই অধিক জনাজাত আছিল।

তৰ্কশাস্ত্ৰ, ধৰ্মতত্ত্ব, বিজ্ঞান, দৰ্শন শাস্ত্ৰ, ব্যাকৰণ, অধিবিদ্যা ইত্যাদি বিষয়সমূহৰ জ্ঞান বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ জৰিয়তে দেশ-বিদেশৰ শিক্ষার্থীসকলক দিয়া হৈছিল। ইয়াত একে সময়তে এহাজাৰতকৈ অধিক বিদ্যার্থীয়ে এশজনতকৈয়ো বেছি শিক্ষকৰ পৰা জ্ঞান বুটলিবলৈ সক্ষম হৈছিল। দেশ-বিদেশৰ জ্ঞানতপন্থী পণ্ডিতে বৌদ্ধ ধৰ্মৰ শিক্ষা-সংস্কৃতি প্ৰচাৰ কৰিবলৈ আমন্ত্ৰণ লাভ কৰিছিল। পণ্ডিত সুকুমাৰ দণ্ডৰ বিৱৰণ মতে এই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষা সংসদখন অধ্যক্ষ, ছয় দ্বাৰপণ্ডিত, মহাপণ্ডিত, পণ্ডিত (প্ৰায় ১০৮ জন), আচাৰ্য্য আৰু বৌদ্ধ ভিক্ষুৰে গঠিত হৈছিল।

তিৰতৰ তীৰ্থযাত্ৰী সন্ন্যাসীসকলৰ বিৱৰণ অনুসৰি বিক্রমশীলা বিশ্ববিদ্যালয়তে পোনপুথমে শৈক্ষিক ডিগ্ৰি প্ৰদান কৰা হৈছিল। কিন্তু অতি পৰিতাপৰ বিষয় এয়ে যে প্ৰায় চাৰি শতিকা ধৰি উৱত শিক্ষা ব্যৱস্থা প্ৰদান কৰা বিশ্ববিদ্যালয়খন ১১৯৩ খ্রীষ্টাব্দত অনাকংক্ষিতভাৱে মহম্মদ বখতিয়াৰ খিলজীয়ে আক্ৰমণ কৰি ধৰংসন্তুপত পৰিণত কৰে।

পাটনা বিশ্ববিদ্যালয় আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ পুৰাতত্ত্ব বিভাগৰ অনুসন্ধানৰ পৰা জনা গৈছে যে বিশ্ববিদ্যালয়খনত এটা বৃহৎ পুথিভঁৰাল নিৰ্মাণ কৰোৱা হৈছিল। বিশ্ববিদ্যালয়খনৰ উত্তৰ দিশে ধৰ্মীয় মন্দিৰৰ অৱস্থিতি ধৰা পৰিবে।

বৰ্তমান এই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ধৰংসাৰশেষে পৰ্যটকৰ বাবে এক আকৰ্য্য কেন্দ্ৰ। দেশ-বিদেশৰ পৰ্যটকে এই ঠাইলৈ আহি ভাৰতৰ ইতিহাসৰ এক কৃপ দেখিবলৈ পায়। ২০০৯ চনৰে পৰা চৰকাৰে এই ঠাইখনৰ সৌন্দৰ্যবৰ্ধনৰ ক্ষেত্ৰত কাম কৰি আছে। প্ৰত্যেক বছৰে ফেৰুৱাৰী মাহৰ অন্তত বিক্রমশীলা মহোৎসৱ পালন কৰা হয়। বিক্রমশীলাৰ ঐতিহ্য প্ৰচাৰ কৰিবলৈ এই মহোৎসৱ পালন কৰা হয় আৰু ইয়াক চাৰলৈ বহু পৰ্যটকে ভিৰ কৰে। ♦

এজন উদ্যোগী কিশোর—কুশ মালপানী

■ লিপিমণি দত্ত

পশ্চিম জরাহৰলাল নেহৰুৰে শিশুসকলক ফুলৰ কলিৰ সৈতে বিজাইছিল। শিশুসকলক অত্যন্ত ভালপোৱা নেহৰুৰে ফুলকলিক লোৱা যত্নৰ দৰেই শিশুসকলৰ সঠিক শিক্ষা, সঠিক প্ৰতিপালনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল। ভৱিষ্যতৰ ধৰণীস্বৰূপ শিশুহাঁতৰ মনটো উৎসাহ-প্ৰেৰণাৰে ওপচাই তেওঁলোকক এখন সুন্দৰ সমাজৰ অংশীদাৰ কৰিবলৈ নেহৰুৰে ইচ্ছা কৰিছিল। পশ্চিম জরাহৰলাল নেহৰুৰ জন্মদিন ‘শিশু দিৱস’ৰ প্ৰাক্ক্ষণত এটি কিশোৰৰ প্ৰেৰণা উদ্দীপক কাহিনীকে ক'বলৈ আগবঢ়িছে।

এই কিশোৰটি মুস্বাইৰ এগৰাকী হাইস্কুলীয়া ছাত্ৰ। শিশু মনৰ কঙ্গনা প্ৰৱণতাৰ লগতে পৰিকল্পিত চিন্তা আৰু সামাজিক দায়াবন্ধতাৰো চানেকি বহন কৰা এই কিশোৰজনৰ কাহিনীয়ে সহজেনক অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছে। আজিৰ দিনত ফোনকল বা অনলাইন যোগাযোগৰ মাধ্যমেৰে ঘৰতে প্ৰায় সকলো ধৰণৰ সামগ্ৰী পোৱাটো সহজ হৈ উঠিছে। পিছে এই অনলাইন অৰ্ডাৰৰ পদ্ধতিৰ ইতিহাস বৰ বেছিদিনীয়া নহয়। ক'ভিড মহামাৰীৰ প্ৰেক্ষাপটত ঘোষিত লকডাউনে দেশৰ বাণিজ্যিক প্ৰতিষ্ঠানসমূহত তলা ওলমাইছিল, তেতিয়াই হাইস্কুলত পঢ়ি থকা এই ছাত্ৰজনৰ মনলৈ এটা অভিনৱ চিন্তা আহিছিল। এই চিন্তাক সাকাৰ কৰি ছাত্ৰজনে আৰস্ত কৰিছিল ‘ব'ডছাইড বুক ষ্ট'ৰ’ নামৰ ঘৰে ঘৰে কিতাপ যোগানৰ ব্যৱসায়। মাত্ৰ এটা বছৰ আগতে ২০২০ চনত আৰস্ত কৰা সেই কিশোৰজনৰ ‘ব'ডছাইড বুক ষ্ট'ৰ’ আজি দেশৰ অন্যতম বৃহৎ কিতাপৰ ড্ৰপ শিপিং

ব্যৱসায়। ড্ৰপ শিপিং ব্যৱসায় পদ্ধতিত জড়িত প্ৰতিষ্ঠানটোৱে নিজে একেো সামগ্ৰী উৎপাদন নকৰে। কিন্তু গ্ৰাহক আৰু উৎপাদক প্ৰতিষ্ঠানৰ সৈতে সংযোগ বক্ষা কৰি মধ্যভোগী হিচাপে মুনাফা অৰ্জন কৰে।

যিগৰাকী হাইস্কুলীয়া ছাত্ৰই এই ‘ব'ডছাইড বুক ষ্ট'ৰ’ আৰস্ত কৰিছিল, তেওঁৰ নাম কুশ মালপানী। ‘ব'ডছাইড বুক ষ্ট'ৰ’ৰ নামত নিজাকৈ ৱেৰছাইট খুলি কিতাপৰ বিপণন আৰস্ত কৰি

আশাপূদ সাফল্য লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হ'ল কুশ মালপানী। কোনো ধৰণৰ বৃহৎ কাৰ্য্যালয়, আচৰাৰ নোহোৱাকৈ মুস্বাইৰ দৰে বৃহৎ চহৰত এনে এক পদক্ষেপ সফল কৰি তোলাটো কুশৰ বাবে বৃহৎ প্ৰত্যাহান আছিল। কুশৰ এই গোটেই প্ৰচেষ্টাটোৱে আৰস্ত হৈছিল পদপথৰ পৰা। ক'ভিড মহামাৰীয়ে জুৰলা কৰাৰ সময়ত মুস্বাইৰ ফ্লোৰা ফাউন্টেইনৰ আইকনিক বুকলেনৰ পদপথত কিতাপৰ দোকান দি ভাত মোকলোৱা লোকসকলৰ নাজল-নাথল অৱস্থা হৈছিল। তেওঁলোকৰ বিপণীৰ কিতাপৰ কোনো চাহিদা নাছিল, গ্ৰাহকৰ অপেক্ষাত ধূলিত পোত গৈছিল সৰু বৰ বিভিন্ন কিতাপ। এই লোকসকলক সকাহ দিবলৈ তেওঁলোকৰ কিতাপবোৰৰ বাবে প্ৰাহক গোটোৱাৰ চিন্তা এটা কুশৰ মনত বাহ লৈছিল। সেই চিন্তা এক অভিনৱ ব্যৱসায়ৰ ক্ষেত্ৰ এবছৰতে ঠন ধৰি উঠিল। কুশৰ নিজৰ ভাষাত “এই প্ৰণালীটোৱে অতি দক্ষতাৰে কাম কৰিবলৈ ল'লে। মুস্বাইৰ এটি সৰু অঞ্চলৰ পৰা ৪০ খন বিভিন্ন দেশৰ ১০ হাজাৰৰো অধিক লোকক প্ৰতিমাহে এই উদ্যোগে সামৰি ল'লে।”

বিশেষ নিবন্ধ

অনলাইন মাধ্যমেরে ঘৰে ঘৰে কুশই বেহাই মূল্যত কিতাপ যোগান ধৰাৰ প্ৰচেষ্টাই আজি কুশ মালপানীক নিচেই কম বয়সতে এক সফল উদ্যোগীলৈ পৰিণত কৰিলে। কুশ এই প্ৰতিষ্ঠানটোৱ মুখ্য কাৰ্য্যবাহী বিষয়া। পিছে কুশৰ কেৱিয়াৰ ইমানতে অন্ত পৰা নাই। মাইক্রোকাৰ্ভ কলালিং নামৰ আন এটা প্ৰতিষ্ঠানৰো প্ৰতিষ্ঠাপক কাৰ্য্যবাহী কুশ মালপানী। এই প্ৰতিষ্ঠানটোৱ যোগেদি উঠি আহা চামক নতুন ব্যাসায়িক কৌশলেৰে বাণিজ্যিক পথ দেখুওৱাৰ প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে কুশই। চালুকীয়া পৰ্যায়ৰ পৰাই এই প্ৰতিষ্ঠানৰ যোগেদি গ্ৰাহকৰ বিশ্বাস আৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে কুশ। আনহাতে বিশ্ব প্ৰেক্ষাপটত কিশোৰ-কিশোৰীসকলক বিনিয়োগ সম্পৰ্কীয় জ্ঞান দিবলৈ কুশই ‘ফ'বেল ইনভেষ্টিং ফ'ৰাম ফৰ টীন্চ’ নামৰ আন এক প্ৰতিষ্ঠানো আৰস্ত কৰিছে। এটা সাক্ষাৎকাৰত তেওঁ উল্লেখ কৰিছে—“শ্ৰেষ্ঠাৰ বজাৰৰ প্ৰতি মোৰ নিচেই কম বয়সতে আকৰ্ষণ উপজিছিল। মোৰ দহ বছৰ বয়সৰ পৰাই মই বিনিয়োগ কৰিবলৈ আৰস্ত কৰিছিলোঁ। দেউতা নিজেও এজন বেংকৰ বিনিয়োগকাৰী। তেওঁৰ নিৰ্দেশনাত মই লাহে লাহে বিনিয়োগ কৰিবলৈ আৰস্ত কৰিলোঁ। কিন্তু মই অনুভৱ কৰিলোঁ, আমাৰ মাজত বিভীংশু সাক্ষৰতা যি ধৰণৰ হ'ব লাগে সিমান নহয়। ইয়াৰ পিছতে এজন সহপাঠীক লৈ কিশোৰ-কিশোৰীসকলক শ্ৰেষ্ঠাৰ বজাৰৰ সম্পৰ্কীয় জ্ঞান বা আগ্ৰহ বঢ়াই তুলিবলৈ এই বিনিয়োগ মৎস্ব চিন্তা কৰিলোঁ।”

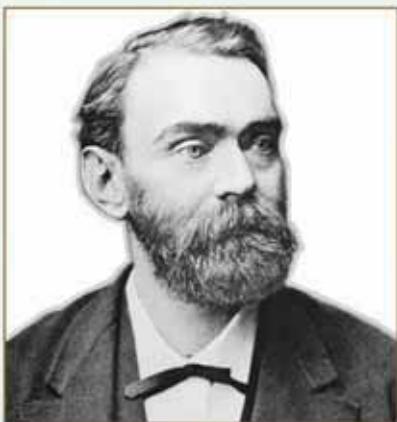
এই মৎস্ব কথা যোগেদি বিনিয়োগৰ নীতি, বাণিজ্যিক বিশ্লেষণাত্মক চিন্তা আদিৰ পাঠ আগবঢ়াই আজি কুশই উঠি আহা চামক এক নতুন বাট দেখুৱাৰবলৈ সমৰ্থ হৈছে। কুশৰ নতুন চিন্তাধাৰা, যুৱ সমাজৰ পথদ্রষ্টা তথা উদ্যোগী হিচাপে সফলতা অৰ্জনৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰৰ ইণ্ডিয়ান এচিভাৰ্ছ ফ'ৰামে তেওঁক ২০২১ বৰ্ষৰ যুৱ উদ্যোগী বাঁচা প্ৰদান কৰিছে। কুশৰ ভাষাত—“এইটো এটা ডাঙৰ স্বীকৃতি। মোৰ উদ্যোগটো আৰস্ত কৰোঁতে, বিশেষকৈ পদপথৰ দোকানসমূহৰ পৰাই মই জীৱনৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা কিছুমান শিকিলোঁ। বাস্তাৰ কাৰৰ কিতাপৰ দোকানৰ সৈতে কাম আৰস্ত কৰোঁতে, মই বহু প্ৰত্যাহানৰ মুখামুখি হৈছিলোঁ। আৰস্তগতে মোৰ ভাৰ হৈছিল যে বিক্ৰেতাসকলৰ মোৰ ওপৰত বিশ্বাস নাছিল। তেওঁলোকৰ বিশ্বাস আদায় কৰাটোৱে সেই সময়ত মোৰ দৰে কিশোৰৰ বাবে এক বৃহৎ প্ৰত্যাহান আছিল। মই সেই বিশ্বাস আদায়ৰ বাবে আঁচনি যুগ্মত কৰিছিলোঁ।”

পদপথৰ বিক্ৰেতাসকলৰ পৰা কিতাপসমূহ সংগ্ৰহ কৰি রেবছাইটত আপলোড কৰাৰ বাবে কুশই কঠোৰ শ্ৰম কৰিবলগীয়া হৈছিল। শ শ কিতাপৰ বাবে অনলাইন বজাৰ এখন থিয় কৰোৱাটো বৃহৎ কাম আছিল। কিন্তু কাম আৰস্ত কৰাৰ দুইসপ্তাহৰ ভিতৰতে কুশই আশাতীত সাফল্য লাভ কৰিছিল।

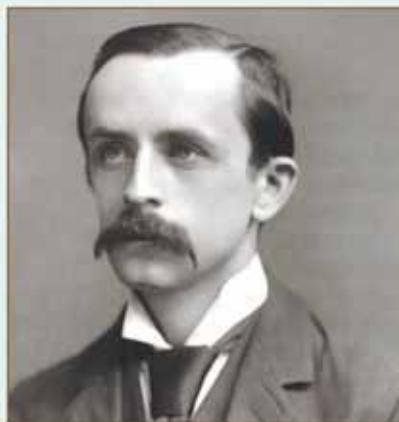
কুশ মালপানীৰ কাহিনীয়ে দেশৰ চুকে-কোণে থকা অভিনৱ চিন্তাৰ অধিকাৰী আন বহুতো শিশুক যে উদ্বৃদ্ধ কৰিব সেয়া নিশ্চিত। ♦

তোমালোকৰ বাবে প্ৰশ্ন (নৱেন্বৰ)

- ১। কোনখন ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যৱনক আধাৰ কৰি ৰুড়োৱড কিপলিঙ্গে তেওঁৰ ‘জাংগল বুক’ নামৰ প্ৰস্থখন বচনা কৰিছিল ?
- ২। ভাৰতৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা মুখ্য নিৰ্বাচন আয়ুক্ত কোন আছিল ?
- ৩। কোনগৰাকী ব্যক্তিক ‘অসমীয়া ব্যাস’ বুলি কোৱা হয় ?
- ৪। ইংৰাজী ভাষাৰ প্ৰাচীনতম মহাকাব্যখন কি ?
- ৫। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই বচনা কৰা একমাত্ৰ উপন্যাসখনৰ নাম কি ? ♦

আলফ্রেড নোবেল

জি. এম. বেরী

রবীন্দ্রনাথ দুর্বা

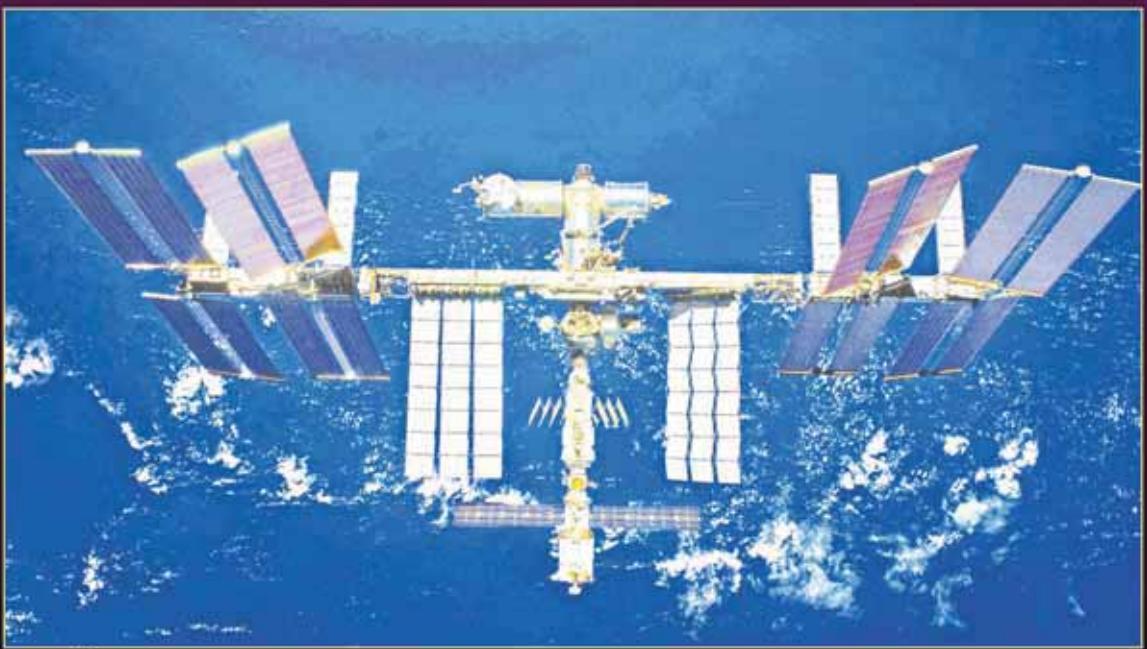
যুরি গাগারিন

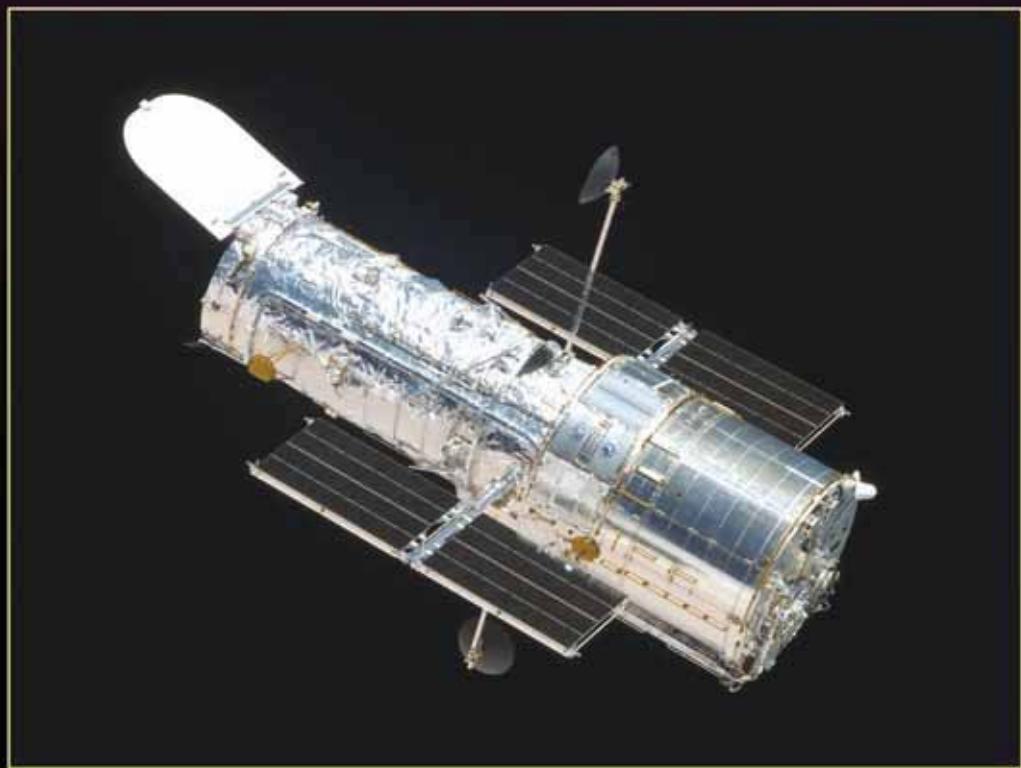
ভেলেন্টিনা টেরেশকোভা

গ্লেন শেরিয়া (জুনিয়র)

আন্তর্জাতিক মহাকাশ কেন্দ্র

হাবল স্পেচ টেলিস্ক'প